

Joanna Madalińska-Michalak, Edukacja nauczycieli. Na 35-lecie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

Czerepaniak-Walczak M. (2016). Towarzyskość w nauce: istota, przejawy, efekty, referat prezentowany na konferencji „Tożsamość Pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość”, 11 maja 2016 roku, Warszawa.

Kwiatkowska H. (2016). Ewolucja haseł zjazdowych – czy ewolucja tożsamości pedagogiki?, referat prezentowany na konferencji „Tożsamość Pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość”, 11 maja 2016 roku, Warszawa.

Kwieciński Z. (1997). Pedagogika i edukacja na przedprożu nowego wieku [w:] Wybrane problemy pedagogiki polskiej po roku 1989, red. H. Kwiatkowska, Z. Kwieciński, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, „Edytor”, Toruń.

Kwieciński Z. (2016a). Rozchwianie i kryzys społeczeństwa wychowującego. Pedagogika i edukacja wobec „polityki zombie”, referat prezentowany na konferencji „Tożsamość Pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość”, 11 maja 2016 roku, Warszawa.

Kwieciński Z. (2016b). Rozwój pedagogiki i jego wrogowie. Perspektywa ćwierćwiecza, referat prezentowany na konferencji „Tożsamość Pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość”, 11 maja 2016 roku, Warszawa.

Kwieciński Z., Kwiatkowska H., Madalińska-Michalak J. (2013). Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – przeszłość i teraźniejszość [w:] Towarzystwa Naukowe w Polsce. Dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie, red. Z. Kruszewski, Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Warszawa.

Madalińska-Michalak J. (2016). Wspólnota, społeczeństwo, towarzyskość, referat prezentowany na konferencji „Tożsamość Pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość”, 11 maja 2016 roku, Warszawa. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323529897.pp.24-28>

Michalak J.M. (2007). Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

NIK (2017) Przygotowanie do zawodu nauczyciela, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, NIK, Warszawa.

Szkudlarek T. (2016). Wspólnotowość i etyczność, referat prezentowany na konferencji „Tożsamość Pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość”, 11 maja 2016 roku, Warszawa.

Zbigniew Kwieciński, Rozwój pedagogiki i jego wrogowie. Perspektywa ćwierćwiecza. Na 35-lecie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

Kongres Kultury Akademickiej (2014), Kraków 20–22 marca; www.kongresakademicki.pl

Magala S. (2005). Cross-Cultural Competence, Routledge, Oxon OX. <https://doi.org/10.4324/9780203695494>

Zbigniew Kwieciński, Rozchwianie i kryzys społeczeństwa wychowującego. Pedagogika i edukacja wobec „polityki zombie”. Na 35-lecie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

Habermas J. (2002). Teoria działania komunikacyjnego, Tom 2: Przyczynek do krytyki rozumu funkcjonalnego, tłum. A.M. Kaniowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Honneth A. (2012). Walka o uznanie. Moralna gramatyka konfliktów społecznych, tłum. J. Duraj, Wydawnictwo „Nomos”, Kraków.

Jasińska-Kania A. (1988). Osobowość, orientacje moralne i postawy polityczne, Uniwersytet Warszawski, Instytut Socjologii, Warszawa.

Kielar M.B. (2012). Integralna wizja Kena Wilbera i jej zastosowanie w edukacji, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa.

Kohlberg L., Levine Ch., Hower A. (1983). Moral stages: a current formulation and a response to critics, Karger, Basel–New York.

Kwieciński Z. (1994). Mimikra czy sternik? Dramat pedagogiki w sytuacji przesilenia formacyjnego [w:] Ewolucja tożsamości pedagogiki, red. H. Kwiatkowska, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, IHNOiT, Warszawa.

Leder A. (2014). Prześlona rewolucja. Ćwiczenia z logiki historycznej, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa.

Lem S. (1957). Dialogi, Wydawnictwo Literackie, Kraków.

Suchodolski B. (1990). Wychowanie mimo wszystko, WSiP, Warszawa.

Witkowski L. (2000). Rozwój i tożsamość w cyklu życia. Studium koncepcji Erika H. Eriksona, Wydawnictwo WIT-GRAF, Toruń.

Stefan M. Kwiatkowski, Między teoretycznością a praktycznością pedagogiki

Konarzewski K. (2000). Jak uprawiać badania oświatowe. Metodologia praktyczna, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.

Kowalik S. (2011). Problemy uczniów i ich rozwiązywanie przez nauczycieli [w:] Psychologia ucznia i nauczyciela. Podręcznik akademicki, red. S. Kowalik, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Kwiatkowska H. (2008). Pedeutologia, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.

Kwiatkowski S.M. (2016). Zaufanie, lojalność i solidarność w kontekście przywództwa edukacyjnego, „Konspekt”, nr 1, s. 66–70.

Kwiatkowski S.T. (2016). Innowacyjne kształcenie nauczycieli na przykładzie modelu singapurskiego, „Studia z Teorii Wychowania”, nr 4, s. 117–155.

Łukaszewski W. (2011). Psychologia podzielona, „Nauka”, nr 4, s. 7–19.

Madalińska-Michalak J. (2012). Skuteczne przywództwo w szkołach na obszarach zaniedbanych społecznie. Studium porównawcze, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Michalak J.M. (2007). Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Mietzel G. (2008). Wprowadzenie do psychologii, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Pilch T., Bauman T. (2010). Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

Sztompka P. (2004). Socjologia. Analiza społeczeństwa, Znak, Kraków.

Piotr Kostyło, Pedagogika i optymizm oświecenia

Bocheński J.M. (1993). Przyczynek do filozofii przedsiębiorstwa przemysłowego [w:] Logika i filozofia. Wybór pism, oprac. J. Parys, tłum. J. Garewicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Czech-Włodarczyk C. (2012). Neoliberalizm a edukacja obywatelska. Studium porównawcze na przykładzie publicznych szkół średnich w Polsce i Kanadzie, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Futyma S. (2002). Wolnego rynku implikacje dla edukacji, Wydawnictwo „Edytor”, Toruń–Poznań.

Gnitecki J. (2008). Eksplikacja pojęcia „przedmiot badań pedagogiki” [w:] Konceptualizacje przedmiotu badań pedagogiki, red. K. Rubacha, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Gowin J. (2016). List i rekomendacje MNiSW w sprawie Polityki Nowej szansy, <http://nowaszansa.gov.pl/pl> [dostęp: 19 marca 2017].

Hejnicka-Bezwińska T. (2015). Praktyka edukacyjna w warunkach zmiany kulturowej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Hicks S. (2016). Zrozumieć postmodernizm. Sceptycyzm i socjalizm od Rousseau do Foucaulta, tłum. P. Kostyło, K. Nowak, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz.

Kleiber M. (2013). Wstęp [w:] Towarzystwa naukowe w Polsce. Dziedzictwo, nauka, kultura, trwanie, red. Z. Kruszewski, t. 1, Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Warszawa.

Kostyło P. (2016). Postmodernistyczne zmagania z liberalizmem [w:] S. Hicks, Zrozumieć postmodernizm. Sceptycyzm i socjalizm od Rousseau do Foucaulta, tłum. P. Kostyło, K. Nowak, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz.

Kwieciński Z., Kwiatkowska H., Madalińska-Michalak J. (2013). Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – przeszłość i teraźniejszość [w:] Towarzystwa naukowe w Polsce. Dziedzictwo, nauka, kultura, trwanie, red. Z. Kruszewski, t. 1, Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Warszawa.

Nussbaum M.C. (2008). W trosce o człowieczeństwo. Klasyczna obrona reformy kształcenia ogólnego, tłum. A. Męczkowska, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.

Ossowski S. (2001). O osobliwościach nauk społecznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Peters R.S. (1967). Ethics and Education, Unwin University Books, London.

Potulicka E., Rutkowiak J. (2010). Neoliberalne uwikłania edukacji, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Twardowski K. (1992). Zasadnicze pojęcia dydaktyki i logiki do użytku w seminariach nauczycielskich i w nauce prywatnej [w:] K. Twardowski, Wybór pism psychologicznych i pedagogicznych, wybór i opracowanie R. Jadcza, WSiP, Warszawa.

Whitehead A.N. (1967). Universities and Their Function [w:] A.N. Whitehead, The Aims of Education and Other Essays, Free Press, New York.

Maria Czerepaniak-Walczak, Towarzystwo towarzystw naukowych

Alvesson M., Spicer A. (2016). The Stupidity Paradox. The power and pitfalls of functional stupidity at work, Profile Books, London.

Appadurai A. (1990). Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy, „Theory, Culture Society”, t. 7, s. 295–310. <https://doi.org/10.1177/026327690007002017>

Archer M.S. (2013). Człowieczeństwo. Problem sprawstwa, tłum. A. Dziuban, Zakład Wydawniczy „NOMOS”, Kraków.

Augé M. (2010). Nie-miejsca. Wprowadzenie do antropologii hipernowoczesności, tłum. R. Chymkowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Bochno E., Korzeniecka-Bondar A. (red.) (2016). Naukowa wspólnota uczących się. XXX- lecie Letniej Szkoły Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.

Castells M. (1999). Flows, Networks and Identities: A Critical Theory of the Information Society [w:] Critical Education in the Information Age, red. M. Castells, F. Ramon Flecha, P. Freire, A.H. Giroux, P. Willis, Rowan & Littlefield, Lanham.

Frenkel E. (2015). Miłość i matematyka. Istota ukrytej rzeczywistości, tłum. B. Bieniok, E. Łokas, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa.

Haidt J. (2014). Prawy umysł. Dlaczego dobrych ludzi dzieli religia i polityka?, tłum. A. Nowak-Młynikowska, Wydawnictwo „Smak Słowa”, Sopot.

Kleiber M. (2013). Przedmowa [w:] Towarzystwa Naukowe w Polsce. Dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie, red. Z. Kruszewski, Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Warszawa.

Koselleck R. (2009). Dzieje pojęć. Studia z semantyki i pragmatyki języka społeczno-politycznego, tłum. J. Merecki, W. Kunicki, seria TERMINUS, t. 52, Oficyna Naukowa, Warszawa.

Mejbaum W. (1992). Świnia na sośnie. Felietony, wiersze, bajki, Agencja SCHOLAR, Warszawa. Naukowa wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie

Nauk Pedagogicznych PAN (2016). Praca zbiorowa pod redakcją E. Bochno i A. Korzenieckiej-Bondar, Wydawnictwo „Trans-Humana”, Białystok.

Nowa Encyklopedia Powszechna PWN (1997). Tom 6 (S-Z), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Putnam R. (2009). Samotna gra w kręgle, tłum. P. Sadura, S. Szymański, WAIp, Warszawa.

Schumacher E.F. (2013). Małe jest piękne. Ekonomia z założeniem, że człowiek się liczy, tłum. E. Szymańska-Wierzyńska, J. Strzelecki, Wydawnictwo „Aletheia”, Warszawa.

Simmel G. (1975). Socjologia, tłum. M. Łukasiewicz, PWN, Warszawa.

Tatarkiewicz W. (1979). O szczęściu, PWN, Warszawa.

Towarzystwa Naukowe w Polsce. Dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie (2013). red. Z. Kruszewski, Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Warszawa.

Urbanek M. (2014). Genialni. Lwowska szkoła matematyczna, Wydawnictwo „Iskry”, Warszawa.

Znanięcki F. (1935). Teorie sobkostwa i towarzyskości, „Przegląd Socjologiczny”, t. III, z. 1–2; http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.../c/Florian_Znanięcki.pdf [dostęp: 03.05.2016].

Andrzej Wierciński, Hermeneutyka gościnności: dobroć i hojność

Bacchiega M. (1971). Il pasto sacro, Cidema, Padova.

Biblia Tysiąclecia (2003). Wyd 5., Pallotinum, Poznań.

Derrida J. (1998). Wykład wygłoszony 11 grudnia 1997 na Uniwersytecie Śląskim, tłum. K. Jarosz, „Literatura na świecie” nr 11–12 (328–329), s. 227–247.

Derrida J. (2000). Of Hospitality, Anne Dufourmantelle Invites Jacques Derrida To Respond, tłum. Rachel Bowlby, Stanford University Press, Stanford.

Gadamer H.-G. (1975). Logik der Frage und Antwort [w:] tenze, Wahrheit und Methode, J.C. Mohr, Tübingen.

Gadamer H.-G. (1986). Hermeneutik II: Wahrheit und Methode, Ergänzungen, Register, J.C. Mohr, Tübingen.

Gadamer H.-G. (2002). Education Is Self-Education, „Journal of Philosophy of Education”, nr 35 (4), s. 529–538. <https://doi.org/10.1111/1467-9752.00243>

Gadamer H.-G. (2004). Truth and Method, popr. tłum Joel Weinsheimer i Donald G. Marshall, wyd. 2., Continuum, New York.

Heidegger M. (2002) Was heißt Denken? Vorlesung Wintersemester (1951–1952), Gesamtausgabe 8, ed. Paola-Ludovica Coriando, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main.

Herbert Z. (2008). Modlitwa Pana Cogito – podróżnika, z tomu Raport z oblężonego Miasta i inne wiersze [w:] Wiersze zebrane, wybór i oprac. R. Krynicki, Wydawnictwo a5, Kraków.

Irigaray L. (1993). An Ethics of Sexual Difference, tłum. C. Burke i G. C. Gill, Cornell University Press, Ithaca.

Ricoeur P. (2006). On Translation, tłum. Eileen Brennan, Routledge, New York.

Rouillard Ph. (1982). From Human Meal to Christian Eucharist [w:] Living Bread, Saving Cup: Readings on the Eucharist, red. K. Seasoltz, R. Kevin, The Liturgical Press, Collegeville, Minn.

Seasoltz K., Kevin R. (red.) (1982). Living Bread, Saving Cup: Readings on the Eucharis, The Liturgical Press, Collegeville, Minn.

Szyborska W. (2015). Koniec i początek, Znak, Kraków.

Wiercinski A. (red.) (2005). *Between Description and Interpretation: The Hermeneutic Turn in Phenomenology*, The Hermeneutic Press, Toronto.

Wiercinski A. (2006a). *Between Familiarity and Strangeness: Gadamerian and Derridian Hermeneutics of Friendship* [w:] *Subjectividade e Racionalidade: Uma abordagem fenomenológicohermenêutica*, red. M. José Cantista, Campo das Letras, Porto.

Wiercinski A. (2006b). *Hermeneutic Legacy*, „Phainomena 15”, nr 55–56, s. 243–283.

Wierciński A. (2014). *Hermeneutyczne rozumienie In-karnacji/W-cielenia i Eucharystii: ‘Tenebrae’ Paul Celana i interpretacyjny charakter komunii poprzez ciało, krew i obraz*, „Przestrzenie Teorii”, nr 21, s. 299–308. <https://doi.org/10.14746/pt.2014.21.16>

Wiercinski A. (2015a). *Educative Encounter as a Meeting of People in Need* [w:] *Hermeneutics-Ethics-Education*, red. A. Wiercinski, LIT Verlag, Münster.

Wierciński A. (2015b). *Egzystencja hermeneutyczna jako egzystencja fronetyczna: Radykalizm ludzkiej odpowiedzialności*, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 2, s. 204–228.

Wierciński A. (2016). *Ryzyko edukacji: życiowe wyzwanie* [w:] *Ryzyko jako warunek rozwoju. Transformatywne aspekty hermeneutyki edukacji*, red. K. Węc i A. Wierciński, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Mirosław J. Szymański, Wspólnotowość w edukacji

Bielecka E. (2005). *Współpraca rodziny, szkoły, społeczności lokalnej* [w:] *Edukacyjna wspólnota na rzecz społeczeństwa dla wszystkich*, red. A. Sajdak, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Czerwiński K. (2016). *Wychowanie do wspólnoty – zaniedbana funkcja edukacji?*, „Lubelski Rocznik Pedagogiczny”, nr 1, s. 55–71. <https://doi.org/10.17951/lrp.2016.35.1.55>

Danilewska J. (2005). *Wspólnota ludzi uczących się i wspierających edukację innych* [w:] *Fundamenty edukacyjnej wspólnoty*, red. J. Danilewska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Grzegorzczak A. (2002). *Wspólnota* [w:] *Indywidualizm, wspólnotowość, polityka*, red. M.N. Jakubowski, A. Szahaj, K. Abriszewski, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.

Ładyżyński A., Raińczuk J. (2003). *Uniwersytet – między tradycją a wyzwaniami współczesności*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Malewski M. (1998). *Ewolucja uniwersytetu. Implikacje dla kształcenia*, „Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja”, nr 1, s. 17–29.

Naisbitt J., Aburdene P. (1997). *Megatrendy. Dziesięć nowych kierunków zmieniających nasze życie*, Zys i S-ka, Poznań.

Noga M. (2015). *Zaangażowanie wspólnoty akademickiej na rzecz rozwoju podmiotowości studentów*, Uniwersytet Jagielloński, niepublikowana praca doktorska, Kraków.

Nowak M. (1999). *Podstawy pedagogiki otwartej*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin.

Nowak W.M. (2010). Wprowadzenie. Filozofia wobec wspólnotowości [w:] Wspólnota i wspólnotowość w filozofii dawnej i współczesnej, red. W.M. Nowak, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów.

Olechnicki K., Załęcki P. (1997). Słownik socjologiczny, Grafitti BC, Toruń.

Rousseau J.J. (1955). Emil, czyli o wychowaniu, tłum. W. Husarski, t. 1–2, Zakład im. Ossolińskich, Wrocław.

Sajdak A. (2005). Edukacyjna wspólnota na rzecz społeczeństwa dla wszystkich – wprowadzenie [w:] Edukacyjna wspólnota na rzecz społeczeństwa dla wszystkich, red. A. Sajdak, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Skrzypczak B. (2016). Współczynnik społecznościowy. Edukacyjne (re)konstruowanie instytucji Społecznościowych w perspektywie pedagogiki społecznej, Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit”, Toruń.

Szahaj A. (2002). Jaka wspólnota? [w:] Indywidualizm – wspólnotowość – polityka, red. M.J. Jakubowski, A. Szahaj, K. Arciszewski, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.

Sztompka P. (2005). Socjologia zmian społecznych, Znak, Kraków.

Szymański M.J. (2008). W poszukiwaniu drogi. Szanse i problemy edukacji w Polsce, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków.

Szymański M.J. (2013). Socjologia edukacji. Zarys problematyki, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Szymański M.J. (2016). Wspólnota dążeń czy konflikt podmiotów [w:] Szkoła. Wspólnota dążeń?, red. A. Minczanowska, A. Szafrąńska-Gajdzica, M.J. Szymański, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Śpiewak P. (2004). Poszukiwanie wspólnot [w:] Komunitarianie. Wybór tekstów, P. Śpiewak (wybór), Fundacja Aletheia, Warszawa.

Środa M. (2003). Indywidualizm i jego krytycy. Współczesne spory między liberatami, komunitarianami i feministkami na temat podmiotu, wspólnoty i płci, Fundacja Aletheia, Warszawa.

Tomaszewski T. (1984). Ślady i wzorce, WSiP, Warszawa.

Tönnies F. (1988). Wspólnota i stowarzyszenie, PWN, Warszawa.

Maria Czerepaniak-Walczak, Nauczycielskie badania w działaniu: profesjonalne doskonalenie i uczenie się

Britzkow M. (2009). Pedagogiczny coaching rodziny z problemem ADHD, niepublikowana rozprawa doktorska, Szczecin.

Bruner J.S. (1974). W poszukiwaniu teorii nauczania, tłum. E. Krasińska, PIW, Warszawa.

Cohen L., Manion L. (1996). Research Methods in Education, Routledge, London–New York.

Czerepaniak-Walczak M. (2001). Badanie w działaniu – perspektywa akademicka [w:] Problemy współczesnej metodologii, red. J. Krajewski, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, Wszechnica Mazurska, Olecko.

- Czerepaniak-Walczak M. (2010). Badanie w działaniu [w:] Podstawy metodologii badań w pedagogice, red. S. Palka, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Czerepaniak-Walczak M. (2014). Badanie w działaniu w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli, „Przegląd Badań Edukacyjnych”, nr 2, s. 181–194. <https://doi.org/10.12775/PBE.2014.028>
- Czerepaniak-Walczak M. (w druku). Źródła i konsekwencje uproszczeń badania w działaniu. O pułapkach ontologicznych, epistemologicznych i etycznych [w:] Pułapki epistemologiczne i metodologiczne w badaniach nad edukacją. Jak sobie z nimi radzić? red. M. Dudzikowa, S. Juszczyk, Wydawnictwo Naukowe UŚ, Katowice.
- Habermas J. (1985). Interesy konstytuujące poznanie, tłum. L. Witkowski, „Colloquia Communia”, nr 2(19), s. 157–169.
- Hall S. (1996). Reflexivity In Emancipatory Action Research: Illustrating the Researcher’s Constitutiveness [w:] New Directions in Action Research, red. O. Zuber-Skerritt, Falmer Press, London–Washington.
- Huda M. (2017). Improving Students’ Learning Achievement. Insight from Learning Strategy of Reading Aloud, maszynopis nieopublikowany.
- Janowski A. (1976). Poznawanie uczniów. Zdobycie informacji w pracy wychowawczej, WSiP, Warszawa.
- Jaworski K. (2010). Idea dobra dziecka w praktyce integracyjnej w szkole podstawowej, niepublikowana praca magisterska, Szczecin.
- Johnston R. (2010). Etyka, badania emancypacyjne i bezrobocie, tłum. A. Nizińska [w:] Badanie w działaniu. Pedagogika i antropologia zaangażowane, red. H. Červinková, B.D. Gołębnik, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.
- Kemmis S. (2010). Teoria krytyczna i uczestniczące badania w działaniu, tłum. K. Liszka [w:] Badania w działaniu. Pedagogika i antropologia zaangażowane, red. H. Červinková, B.D. Gołębnik, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.
- McNiff J. (2016). You and Your Action Research Project, wyd. 4, Routledge, London–New York. <https://doi.org/10.4324/9781315693620>
- Moser H. (1995). Grundlagen der Praxisforschung, Lambertus, Freiburg im Breisgau.
- Nagel Th. (1997). Jak to jest być nietoperzem? [w:] Pytania ostateczne, Nagel Th., tłum. A. Romaniuk, Fundacja Aletheia, Warszawa.
- Pine G.J. (2009). Teacher Action Research: Building Knowledge Democracies, SAGE, London.
- Robson C. (2011). Real World Research. A Resource for Users of Social Research Methods in Applied Settings, wyd. 3, Wiley, Chichester.
- Tripp D. (1996). Zdarzenia krytyczne w nauczaniu. Kształtowanie profesjonalnego osądu, tłum. K. Kruszewski, WSiP, Warszawa.
- Webb G. (1996). Becoming Critical of Action Research for Development [w:] New Directions in Action Research, red. O. Zuber-Skerritt, The Falmer Press, London–Washington D.C.
- Wiśniewska R. (2005). Elementy Programu ABC...XXI wieku wspierające edukację przyrodniczą w wieku przedszkolnym, niepublikowana praca magisterska, Szczecin.

Zaczyński W. (1981). Praca badawcza nauczyciela, wyd. 3, WSiP, Warszawa.

Zuber-Skerritt O. (1996). Introduction: New Direction in Action Research [w:] New Direction in Action Research, red. O. Zuber-Skerritt, The Falmer Press, London–Washington D.C.

Wanda Dróżka, Wartości i dążenia zawodowe nauczycieli w zmiennym kontekście 25-lecia

Day C. (2005). Rozwój zawodowy nauczyciela. Uczenie się przez całe życie, tłum. J.M. Michalak, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Dróżka W. (1993). Pokolenia nauczycieli, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W. (1997). Młode pokolenie nauczycieli, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W. (2002). Nauczyciele. Autobiografia pokolenia. Studia pedeutologiczne i pamiętnikoznawcze, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2004). Nauczycielska dojrzałość. Pamiętniki średniego pokolenia nauczycieli 2004, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2008). Generacja Wielkiej Zmiany. Studium autobiografii średniego pokolenia nauczycieli polskich 2004, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W. (2014). Trwałość i zmienność w zawodzie nauczycielskim – na kanwie pamiętników i autobiografii różnych pokoleń nauczycieli [w:] Trwałość i zmiana. Pytania o edukację, red. J. Pótroła, M. Wojciechowska, B. Walasek, Staropolska Szkoła Wyższa, Kielce.

Dróżka W. (2015). Nauczyciel zależny, niezależny czy współzależny – wobec wyzwań wartościowej edukacji i życia społecznego (Przyczynek do dyskusji) [w:] Słowo – Dziecko – Edukacja.

Aspekty literackie, językowe i pedagogiczne, red. A. Wileczek, A. Miernik, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W., Gołębiowski B. (1993). Moja twarz jest niepowtarzalna. Pamiętniki młodych nauczycieli '93, Wydawnictwo „Jedność”, Kielce.

Dróżka W., Miko-Giedyk J., Mischuk R. (red.) (2012). Doskonalenie zawodowe nauczycieli i innych pracowników oświaty, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce.

Horner W. (2005). O profesjonalizacji nauczycieli – wstępne wyjaśnienia pojęciowe [w:] Nauczyciel i kształcenie nauczycieli. Zmiany i wyzwania, red. W. Horner, M.S. Szymański, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

Marcin Rojek, Międzypokoleniowe kontynuacje i zmienności w aksjologicznych orientacjach trzech pokoleń nauczycieli

Day Ch. (1999). Developing Teachers. The Challenges of Lifelong Learning, Falmer Press, London.

Day Ch. (2008). *Od teorii do praktyki. Rozwój zawodowy nauczyciela*, przeł. J.M. Michalak, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Dróżka W. (1993). *Pokolenia nauczycieli*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W. (1997). *Młode pokolenie nauczycieli*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W. (2002). *Nauczyciele. Autobiografia pokolenia. Studia pedeutologiczne i pamiętnikoznawcze*, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2004). *Nauczycielska dojrzałość. Pamiętniki średniego pokolenia nauczycieli 2004*, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2008). *Generacja Wielkiej Zmiany. Studium autobiografii średniego pokolenia nauczycieli polskich 2004*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce.

Kwaśnica R. (2007). *Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu [w:] Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 2*, red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Madalińska-Michalak J. (2016). *Pasja w pracy nauczycieli osiągających sukcesy zawodowe a potrzeba rozwijania ich kompetencji emocjonalnych*, „*Studia z Teorii Wychowania*”, 4(16), s. 13–36.

Marzec J. (2002). *Dyskurs, tekst i narracja. Szkice o kulturze ponowoczesnej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Michalak J.M. (2007). *Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Piekarski J. (1992). *Międzypokoleniowa transmisja wartości w środowisku rodzinnym małego miasta. Wychowawcze studium relacji międzygeneracyjnych*, „*Acta Universitatis Lodziensis*”, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Průcha J. (2006). *Pedeutologia [w:] Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 2, Pedagogika wobec edukacji, polityki oświatowej i badań naukowych*, red. B. Śliwerski, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Puzynina J. (1992). *Język wartości*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Radlińska H. (1935). *Stosunek wychowawczy do środowiska społecznego*, Nasza Księgarnia, Warszawa.

Radlińska H. (1961). *Pedagogika społeczna*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław–Warszawa–Kraków.

Rojek M. (2016). *Międzypokoleniowe uczenie się nauczycieli w szkole podstawowej i gimnazjum. Studium przypadków, nieopublikowana rozprawa doktorska przygotowana pod kierunkiem Joanny Madalińskiej-Michalak*, Wydział Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Urbaniak-Zajęc D. (2004). *Badania interpretacyjne w pedagogice [w:] Pedagogika we współczesnym dyskursie humanistycznym*, red. T. Lewowicki, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Warszawa–Kraków.

Justyna Miko-Giedyk, Praca nauczycieli jako wartość w odbiorze społecznym

Kwiatkowska H. (2005). Tożsamość nauczycieli. Między anomią a autonomią, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Kwiatkowska H. (2012). Pedeutologia, Oficyna Wydawnicza Łośgraf, Warszawa.

Kwiatkowski S.M. (2008). Oczekiwania społeczne wobec nauczycieli – w kierunku szlachetnej utopii [w:] Nauczyciel w świecie współczesnym, red. B. Muchacka, M. Szymański, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Kwieciński Z. (2008). Przedmowa [w:] Pedagogika, red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, t. 1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Melosik Z., Szkudlarek T. (2009). Kultura, tożsamość i edukacja: migotanie znaczeń, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Miko-Giedyk J. (2014). Oczekiwania wobec nauczyciela oraz jego roli w środowisku wiejskim – w świetle wypowiedzi studentów pedagogiki urodzonych i wychowanych na wsi, „Rozprawy społeczne”, t. VIII, nr 3, s. 48–56.

Szymański M.J. (2014). Edukacyjne problemy współczesności, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków–Warszawa.

Tischner J. (1993). Myślenie według wartości, Znak, Kraków.

Joanna Leek, Wartości a partycypacja uczniów w sprawy globalne w przestrzeni szkoły. Wskazania dla edukacji nauczycieli

Arnstein S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation, "JAIP", nr 35(4), s. 216-224.
<https://doi.org/10.1080/01944366908977225>

Axelrod M.D. (1976). The dynamics of the group interview [w:] Advances in consumer research, red. B. Anderson, Association for Consumer Research, Publishing House of University of Michigan, Ann Arbor.

Bańka A. (2010). Partycypacja i praca zespołowa w szkole, Pedagogika XXVII, UMK Toruń. Bruner J. (2006). Kultura edukacji, Universitas, Kraków.

Czarniawska B. (2004). Narratives in Social Science Research. Introducing Qualitative Methods, Sage Publications, London. <https://doi.org/10.4135/9781849209502>

Czerepaniak-Walczak M. (2012). Zaangażowanie w szkole - szkoła zaangażowania. O możliwościach i utrudnieniach demokratycznego uczestniczenia uczniów w sferze publicznej, "Studia Edukacyjne", nr 22, s. 139-153.

Department for Education (2010a). Polityka edukacyjna na rzecz młodzieży na lata 2010-2015; <https://www.gov.uk/government/publications/2010-to-2015-government-policy-youngpeople/2010-to-2015-government-policy-young-people> [data dostępu: 15.09.2016].

Department for Education (2010b). Słuchanie i rozwijanie zaangażowania dzieci i młodzieży; <https://www.gov.uk/government/ministers/parliamentary-secretary-minister-for-civil-society> [data dostępu: 15.09.2016].

- Dudel B., Głowska-Sodatow M. (2009). Współczesna przestrzeń edukacyjna uczniów klas młodszych [w:] Wielowymiarowość przestrzeni życia współczesnego dziecka, red. J. Izdebska, J. Szymanowska, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok.
- Dumont H., Istance D. (2013). Analiza i tworzenie środowisk uczenia się XXI wieku. Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badań w praktyce, red. H. Dumont, D. Istance, D. Benavides, Wolters Kluwer Polska, Warszawa. <https://doi.org/10.1787/9789264201606-pl>
- Dylak S., Ubermanowicz S. (2014). Strategia nauczania-uczenia się. Infotechniki, Fundacja Wolnego i Otwartego Oprogramowania, Poznań.
- Dymara B. (1998). Przestrzeń szkoły i przestrzeń życia, czyli trzy światy dziecka [w:] Dziecko w świecie szkoły, red. B. Dymara, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Fontana D. (1998). Psychologia dla nauczycieli, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań.
- Goldman A.E. (1990). The group depth interview, "Journal of Marketing", nr 26(3), s. 61-68. <https://doi.org/10.1177/002224296202600313>
- JHart R. (1992). Uczestnictwo dzieci, od tokenizmu do obywatelstwa. UNICEF/Międzynarodowe Centrum Rozwoju Dziecka, Florencja.
- Hoffman R., Maier N.R.F. (1997). Quality and acceptance of problem solutions by members of homogeneous and heterogeneous groups, "Journal of Abnormal and Social Psychology", nr 2(62), s. 401-407. <https://doi.org/10.1037/h0044025>
- Krueger D., Casey M.A. (1998). Focus groups. A practical guide for applied research, Thousand Oaks, Sage Publications, London.
- Kuuskorpi K.M., Cabellos González N. (2011). The future of the physical learning environment: school facilities that support the user, „CELE Exchange”, nr 11, s. 1–5.
- Lisek-Michalska J. (2013). Badania fokusowe. Problemy metodologiczne i etyczne, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Madalińska-Michalak J. (2012). Skuteczne przywództwo na obszarach zaniedbanych społecznie. Studium porównawcze, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Mayring P. (1990). Einführung in die qualitative Sozialforschung, Beltz Verlag, München.
- Mendel M. (2006). Pedagogika miejsca, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP, Warszawa.
- Merton R.E. (1997). The focused interview and focus groups: Continuities and discontinuities, "The Public Opinion Quarterly", 4(51), s. 550-566. <https://doi.org/10.1086/269057>
- Morgan D. (1998). The Focus Group Guidebook. Focus Group. Kit 1, Sage Publications, London. <https://doi.org/10.4135/9781483328164>
- Nalaskowski A. (2002). Przestrzeń i miejsca szkoły, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Napiontek O. (2013). Szkoła – przestrzeń obywatelskiego uczestnictwa [w:] Edukacja obywatelska w działaniu, red. A. Kordasiewicz, P. Sadura, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

- Nowotniak J. (2016). Szkoła jako miejsce w kontekście odpowiedzialności nauczycieli za przestrzeń edukacyjną [w:] Nadzór pedagogiczny. System ewaluacji oświaty; www.spseo.pl [data dostępu: 06.05.2016]
- Ossowska M. (1946). Wzór obywatela w ustroju demokratycznym, Zarząd Główny Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, Warszawa.
- Pasterniak W. (1995). Przestrzeń edukacyjna, Wydawnictwo WSP im. T. Kotarbińskiego, Zielona Góra.
- Pilch T., Bauman T. (1998). Zasady badań pedagogicznych, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Podstawa Programowa (2014) dostępna na:
<https://www.gov.uk/government/publications/nationalcurriculum-in-england-citizenship-programmes-of-study> [data dostępu: 15.09.2016].
- Stake R. (1995). The Art of Case Study Research. Sage Publications, New York–London.
- Szkoła demokracji. Praktyczny przewodnik o współdecydowaniu w szkole (2014). Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO), Wydawnictwo Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa.
- Szmatka J. (1989). Małe struktury społeczne, PWN, Warszawa.
- Śliwerski B. (2007). Pedagogika dziecka. Studium pajdocentryzmu, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Tischner J. (1990). Myślenie według wartości, Znak, Kraków.
- Tischner J. (2005). Etyka Solidarności, Znak, Kraków.
- Tyszkowa M. (1984). Kultura symboliczna, wartości i rozwój jednostki [w:] Wartości w świecie dziecka i sztuki dla dziecka, red. M. Tyszkowa, B. Żurkowski, WSiP, Warszawa.
- Wilson S.(2000). Schooling for Democracy, „Youth Studies Australia”, nr 19(2), s. 25–31.
- Wnuk-Lipiński E. (2010). Społeczeństwo obywatelskie a demokratyzacja [w:] Zachowania polityczne, red. R.J. Dalton, H.D. Kligemann, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Znanięcki F. (1938a). Zagadnienia wartości w filozofii, Instytut Wydawniczy, Warszawa.
- Znanięcki F. (1938b). Socjologiczne podstawy ekologii ludzkiej, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, nr 1, s.1–9.

Magdalena Jelonek, Marcin Kocór, Barbara Worek, Kandydaci do zawodu nauczyciela – kompetencje i zaangażowanie w ich rozwój

- Barber M., Mourshed M. (2007). How the world’s best-performing schools systems come out on top, McKinsey and Company, New York.
- CBOS (2013). Prestiż zawodów. Komunikat z badań, Warszawa.
- Czajkowska M., Jasińska A., Sitek M. (2010). Kształcenie nauczycieli w Polsce. Wyniki międzynarodowego badania TEDS-M 2008, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa.

- Day C. (1999). *Developing teachers: the challenges of lifelong learning*, Falmer Press, London.
- Desimone L.M., Porter A.W., Garet M.S., Suk Yoon K., Birman B.F. (2002). Effects of professional development on teachers' instruction: results from a three-year longitudinal study, "Educational Evaluation and Policy Analysis", nr 24(2), s. 81-112. <https://doi.org/10.3102/01623737024002081>
- Federowicz M., Choińska-Mika J., Walczak D. (red.) (2014). *Liczą się nauczyciele. Raport o stanie edukacji*, IBE, Warszawa.
- Federowicz M., Haman J., Herczyński J., Hernik K., Krawczyk-Radwan M., Malinowska K., Pawłowski M., Strawiński P., Walczak D., Wichrowski A. (2013). *Raport tematyczny z badania. Czas pracy i warunki pracy w relacjach nauczycieli*, IBE, Warszawa.
- Gromkowska-Melosik A. (2013). Feminizacja zawodu nauczycielskiego - "różowe kołnierzyki" i paradoksy rynku pracy, "Studia Edukacyjne", nr 2, s. 85-100. <https://doi.org/10.12775/PBE.2017.020>
- Hanushek E.A. (2011). The economic value of higher teacher quality, "Economics of Education Review", nr 30(3), s. 466-479. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2010.12.006>
- Hattie J. (2009). *Visible learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*, Routledge, New York. <https://doi.org/10.4324/9780203887332>
- Hernik K. (red.) (2015). *Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym badaniu nauczania i uczenia się TALIS 2013*, IBE, Warszawa.
- Knight P. (2002). A systemic approach to professional development: learning as practice, "Teaching and Teacher Education", nr 18(3), s. 229-241. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(01\)00066-X](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(01)00066-X)
- Najwyższa Izba Kontroli (2012). *Organizacja i finansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli. Informacja o wynikach kontroli*, NIK, Warszawa.
- OECD (2009). *Creating effective teaching and learning environments: first results from TALIS*, OECD Publishing, Paris.
- Raport o Kapitale Intelktualnym Polski (2008). *Zespół Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów*, Warszawa; <http://www.polska2030.pl/>
- Rynko M. (red.) (2013). *Umiejętności Polaków - wyniki Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC)*, IBE, Warszawa.
- Saha L.J., Dworkin G.A. (2009). Introduction: new perspectives on teachers and teaching [w:] *International handbook of research on teachers and teaching*, red. L.J. Saha, A.G. Dworkin, Springer, New York. <https://doi.org/10.1007/978-0-387-73317-3>
- Smak M., Walczak D. (2015). *Pozycja społeczno-zawodowa nauczycieli. Raport z badania jakościowego*, IBE, Warszawa.
- Snow-Renner R., Lauer P. (2005). *Professional development analysis*, McRel, Denver.
- Walczak D. (2012). *Badanie początkujących nauczycieli. Raport z badania jakościowego*, IBE, Warszawa.
- Wiłkomirska A. (2004). *Kształcenie nauczycieli – stare i wiecznie żywe dylematy. Referat wygłoszony na konferencji „Misja – pasja – kompetencja. Status nauczyciela i jego przygotowanie do zawodu”*, Kraków, 24 października 2004.

Wiłkomirska A. (2005). Ocena kształcenia nauczycieli w Polsce, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa.

Yamamoto K., Khorramdel L., von Davier M. (2014). Scaling PIAAC Cognitive Data [w:] Technical Report of the Survey of Adult Skills (PIAAC), red. I. Kirsch, W. Thorn, OECD, Paris.

Dominika Walczak, Prestiż zawodu nauczyciela i nauczycieli a kompetencje zawodowe i społeczne

CBOS (2013). Prestiż zawodów [Komunikat z badań BS/164/2013], Warszawa.

Czajkowska M., Jasińska A., Sitek M. (2010). Kształcenie nauczycieli w Polsce. Wyniki międzynarodowego badania TEDS-M 2008, Instytut Filozofii i Socjologii, Warszawa.

Domański H. (2012). Prestiż, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.

European Commission (2013a). Study on Policy Measures to Improve the Attractiveness of the Teaching Profession in Europe, vol. I, Final report, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

European Commission (2013b). Study on Policy Measures to Improve the Attractiveness of the Teaching Profession in Europe, vol. II, Final report, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Hernik K. (red.) (2015). Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym Badaniu Nauczania i Ucznienia się TALIS 2013, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa

Komisja Europejska/EACEA (2015). The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions, and Policies (Zawód nauczyciela w Europie: polityka, praktyka i odbiór społeczny). Raport Eurydice, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

OECD (2014). TALIS 2013 Results. An International Perspective on Teaching and Learning, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264196261-en>

Ossowski S. (1982). O strukturze społecznej, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.

Ostaszewski K. (2012). Pojęcie klimatu szkoły w badaniach zachowań ryzykownych młodzieży, „Edukacja”, nr 4(120), s. 22–38.

Parsad B., Lewis L., Farris E., Greene B. (2001). Teacher preparation and development: 2000, US Department of Education, National Center for Statistics, Washington.

Piwowski R. (2015). Rozwój zawodowy nauczycieli [w:] Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym Badaniu Nauczania i Ucznienia się TALIS 2013, red. K. Hernik, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Przewłocka J. (2015a). Praktyki, przekonania i postawy nauczycieli [w:] Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym Badaniu Nauczania i Ucznienia się TALIS 2013, red. K. Hernik, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Przewłocka J. (2015b). Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach. Raport z badania, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

- Reszke I. (1982). Kryteria prestiżu zawodów, „Studia Socjologiczne”, nr 3–4, s. 173–194.
- Reszke I. (2000). Prestiż społeczny w badaniach empirycznych [w:] Encyklopedia Socjologii, t. 3, Oficyna Naukowa, Warszawa.
- Sęk H. (2000). Wybrane zagadnienia psychoprofilaktyki [w:] Społeczna psychologia kliniczna, red. H. Sęk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Smak M., Walczak D. (2015). Pozycja społeczno-zawodowa nauczycieli. Raport z badania, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.
- Walczak D. (2012). Początkujący nauczyciele. Raport z badania, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.
- Weber M. (2002). Gospodarka i społeczeństwo. Zarys socjologii rozumiejącej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- Wiłkomirska A. (2004). Kształcenie nauczycieli w Polsce – stare i nowe dylematy, referat wygłoszony na konferencji Rzecznika Praw Obywatelskich: „Misja – Pasja – Kompetencja. Status nauczyciela i jego przygotowanie do zawodu”, Kraków 25 października 2004.
- Wiłkomirska A. (2005). Ocena kształcenia nauczycieli w Polsce, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa.
- Wiłkomirska A. (2010). Reforma kształcenia nauczycieli a zmiany w strukturze kompetencji, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 1, s. 129–150.

Anna Wiłkomirska, Doskonalenie zawodowe nauczycieli a jakość pracy nauczycieli i szkoły

- Benett W.J. (1988). American Education. Making it Work, U.S. Department of Education, Washington D.C.
- Bonstingl J.J. (1992). The Quality Revolution in Education, „Educational Leadership”, nr 49/3, s. 4–9.
- Bonstingl J.J. (1995). Szkoły jakości. Wprowadzenie do Total Quality Management w edukacji, Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa.
- Brown R.G. (1991). Schools of Thought, Jossey-Bass, San Francisco.
- Crosby Ph.B. (1979). Quality is Free, McGraw-Hill, New York.
- Czerepaniak-Walczak M. (1997). Aspekty i źródła profesjonalnej refleksji nauczyciela, Wydawnictwo „Edytor”, Toruń.
- Day Ch. (2005). Rozwój zawodowy nauczycieli, tłum. J. Michalak, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Deming W.E. (1992). The New Economics for Industry, Education, Government, MIT Center for Advanced Engineering Study, Cambridge, Mass.
- Dróżka W. (2005). Młode pokolenie nauczycieli. Studium autobiografii młodych nauczycieli polskich lat dziewięćdziesiątych, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2008). Generacja wielkiej zmiany. Studium autobiografii średniego pokolenia nauczycieli polskich 2004, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dróżka W. (2012). Przebieg i uwarunkowania awansu zawodowego nauczycieli [w:] Doskonalenie zawodowe nauczycieli i innych pracowników oświaty, red. W. Dróżka, J. Miko-Giedyk, R. Miszczuk, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce.

Dzierzgowska I. (1997). Zewnętrzne mierzenie jakości pracy szkoły, Program TERM FRSE, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa.

Education and Training 2020 (ET 2020) (2009). European Commission, Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram Europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), Dz.U. C 119 z 28.05.2009.

Eurydice (2016). Zawód nauczyciela w Europie: polityka, praktyka i odbiór społeczny, FRSE, Warszawa.

Evans L. (2008). Professionalism, professionalism and the development of education professionals, "British Journal of Educational Studies", nr 56(1), s. 20-38. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8527.2007.00392.x>

Evetts J. (2003). The sociological analysis of professionalism: occupational change in the modern world, "International Sociology", nr 18(2), s. 395-415. <https://doi.org/10.1177/0268580903018002005>

Fiske E.B. (1991). Smart Schools, Smart Kids: Why Do Some Schools Work, Simon and Schuster, New York.

Fullan M. (2001). The New Meaning of Educational Change, Teacher College Press, New York. <https://doi.org/10.4324/9780203986561>

Fuller F.E. (1969). Concerns of teachers: a developmental conceptualization, "American Educational Research Journal", nr 6. <https://doi.org/10.2307/1161894>

Hernik K. (red.) (2015). Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym Badaniu Nauczania i Uczenia się TALIS 2013, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Juran J.M. (1988). Quality Control Handbook, McGraw-Hill, New York.

Keltherrmans G. (1993). Getting the story, understanding the lives: from career stories to teachers professional development, "Teaching and Teacher Education", nr 9, s. 443-456. [https://doi.org/10.1016/0742-051X\(93\)90029-G](https://doi.org/10.1016/0742-051X(93)90029-G)

Levinson D.J. (1978). Rola, osobowość i struktura społeczna [w:] Elementy mikrosocjologii, red. J. Szmátka, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

MacDonald K.M. (1995). The Sociology of the Professions, Sage Publications, London.

Michalak J.M. (2007). Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

NIK (2008). Informacja o wynikach kontroli funkcjonowania systemu awansu zawodowego nauczycieli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa.

NIK (2012). Organizacja oraz finansowanie kształcenia, doksztacania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa.

NIK (2017). Przygotowanie do zawodu nauczyciela, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa.

Oakland J.S. (1992). Total Quality Management, Butterworth-Heinemann Ltd, Oxford.

OECD (2014). TALIS 2013 Results. An International Perspective on Teaching and Learning, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264196261-en>

Putkiewicz E., Wiłkomirska A. (2004). Szkoły publiczne i niepubliczne. Porównanie środowisk edukacyjnych, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa.

Ravitch D. (1985). The Schools We Deserve. Reflections on the Educational Crises of Our Time, Basic Books, New York.

Rutter M. (1979). Fifteen Thousand Hours, Harvard University Press, Cambridge, Mass. Spring J. (1994). American Education, McGraw-Hill, New York.

Wiłkomirska A. (2002). Zawodowe i społeczno-polityczne orientacje nauczycieli, Wydawnictwo Akademickie "Żak", Warszawa.

Wiłkomirska A. (2004). Kształcenie nauczycieli w Polsce - stare i nowe dylematy, referat wygłoszony na konferencji Rzecznika Praw Obywatelskich: "Misja - Pasja - Kompetencja. Status nauczyciela i jego przygotowanie do zawodu", Kraków, 25 października 2004.

Wiłkomirska A. (2013). Wiedzieć i rozumieć, aby być obywatelem, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323514329>

Wiłkomirska A., Zielińska A. (2013). Ocena systemu awansu zawodowego nauczycieli w Polsce, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323518259>

Wiśniewski W. (1990). Satysfakcja zawodowa nauczycieli, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 3, s. 85–100.

Woods P. (2002). Teaching and learning in the new millennium [w:] Developing Teachers and Teaching Practice: International Research Perspectives, red. C. Surgrue, Ch. Day, Routledge/Falmer, London–New York.

Marta Kowalczyk-Wałędziak, Komplementarność badań i kształcenia w edukacji akademickiej nauczycieli

Annala J., Mäkinen M. (2011). The research-teaching nexus in higher education curriculum design, "Transnational Curriculum inquiry", nr 8(1), s. 3-21.

Bauman T. (2011). Proces kształcenia w uniwersytecie w perspektywie potrzeb nauczycieli akademickich i oczekiwań studentów. Raport z badań, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.

Brew A. (2003). Teaching and Research: New relationships and their implications for inquiry-based teaching and learning in higher education, "Higher Education Research and Development", nr 22(1), s. 3-18. <https://doi.org/10.1080/0729436032000056571>

Buchberger F., Campos B.P., Kallos D., Stephenson J. (2000). Green paper on teacher education in Europe: High quality teacher education for high quality education and training, TNTEE, Umeå.

Campos B. (2010). Bologna and Initial Teacher Education in Portugal [w:] Advancing Quality Cultures for Teacher Education in Europe - Tensions and Opportunities, red. B. Hudson, P. Zgaga, B. Åstrand, Umeå School of Education, Umeå.

Cochran-Smith M., Zeichner K. (2005). Studying Teacher Education - the Report of the AERA Panel on Research and Teacher Education, Lawrence Erlbaum, Mahwah, NJ.

Czerepaniak-Walczak M. (2001). Badanie w działaniu akademickim. Możliwości zastosowań w procesie podnoszenia jakości pracy uczelni, "Rocznik Pedagogiczny", nr 24, s. 69-82.

Czerepaniak-Walczak M. (2014). Badanie w działaniu w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli, "Przegląd Badań Edukacyjnych", nr 19(2), s. 181-194. <https://doi.org/10.12775/PBE.2014.028>

Day C. (2000). Teachers in the twenty-first century: Time to renew the vision, "Teachers and Teaching: Theory and Practice", nr 6(1), s. 101-115. <https://doi.org/10.1080/135406000114771>

Day C., Sachs J. (2004). Professionalism, Performativity and Empowerment: Discourses in the Politics, Policies and Purposes of Continuing Professional Development [w:] International Handbook on the Continuing Professional Development of Teachers, red. C. Day, J. Sachs, Open University Press, Berkshire.

Dróżka W. (2011). Od pewności ku refleksyjności w zawodzie nauczycielskim. Przyczynek do dyskusji, "Przegląd Pedagogiczny", nr 1(25), s. 135-151.

Dróżka W., Madalińska-Michalak J. (2016). Droga do zawodu nauczyciela i motywy jej wyboru - w świetle autobiograficznych wypowiedzi studentów studiów pedagogicznych, "Forum Oświatowe", nr 28(1), s. 161-179.

Dziennik Ustaw (2009, nr 50 poz. 400). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.

Gołębniak B.D. (1998). Zmiany edukacji nauczycieli. Wiedza - biegłość - refleksyjność, Wydawnictwo "Edytor", Toruń-Poznań.

Gołębniak B.D. (2010). Poszukiwanie - refleksyjność - dialektyczne uczenie się. Nowe praktyki edukacyjne w szkole wyższej [w:] Innowacje w edukacji akademickiej. Szkolnictwo wyższe w procesie zmiany, red. J. Piekarski, D. Urbaniak-Zajac, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Gołębniak B.D., Zamorska B. (2014). Nowy profesjonalizm nauczycieli: podejścia - praktyka - przestrzeń rozwoju, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław.

Hall E. (2009). Engaging in and engaging with research: teacher inquiry and development, "Teachers and Teaching: Theory and Practice", nr 15(6), s. 669-681. <https://doi.org/10.1080/13540600903356985>

Hattie J.A.C., Marsh H.W. (1996). The relationship between research and teaching - a meta-analysis, "Review of Educational Research", nr 66(4), s. 507-542. <https://doi.org/10.3102/00346543066004507>

Healey M. (2005). Linking research and teaching: exploring disciplinary spaces and the role of inquiry-based learning [w:] Reshaping the University: New Relationships between Research, Scholarship and Teaching, red. R. Barnett, Open University Press, McGraw Hill.

Healey M., Jenkins A. (2006). Strengthening the teaching-research linkage in undergraduate courses and programs, "New Directions for Teaching and Learning", nr 107, s. 45-55.

<https://doi.org/10.1002/tl.244>

Healey M., Jordan F., Pell B., Short C. (2010). The research-teaching nexus: A case study of students' awareness, experiences and perceptions of research, "Innovations in Education and Teaching International", nr 47, s. 235-246. <https://doi.org/10.1080/14703291003718968>

High Level Group on the Modernisation of Higher Education, Report to the European Commission on Improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions (2013). Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Hodson D. (1992). In search of a meaningful relationship: an exploration of some issues relating to integration in science and science education, "International Journal of Science Education", nr 14(5), s. 541-562. <https://doi.org/10.1080/0950069920140506>

Jenkins A., Blackman T., Lindsay R., Paton-Saltzberg R. (1998). Teaching and research: Student perspectives and policy implications, "Studies in Higher Education", nr 23(2), s.127-141.

<https://doi.org/10.1080/03075079812331380344>

Kołodziejski M. (2014). Nauczyciel jako refleksyjny i krytyczny badacz w perspektywie procesów autoewaluacyjnych, "Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne", nr 24, s. 115-132.

Ligus R. (2013). Research-Based Teacher Education and Professional Development. Achievements and Contributions of EDiTE, "Forum Oświatowe", nr 3(50), s. 137-149.

Lopes A., Boyd P., Andrew N., Pereira F. (2014). The research-teaching nexus in nurse and teacher education: contributions of an ecological approach to academic identities in professional fields, "Higher Education", nr 68, s. 167-183. <https://doi.org/10.1007/s10734-013-9700-2>

Madalińska-Michalak J. (2012). Nauczyciel w roli badacza w kontekście szkolnej ewaluacji [w:]

Nauczyciele: programowe (nie)przygotowanie, red. B.D. Gołębnik, H. Kwiatkowska, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.

Marsh H.W., Hattie J. (2002). The relation between research productivity and teaching effectiveness - complementary, antagonistic, or independent constructs?, "Journal of Higher Education", nr 73(5), s. 603-641. <https://doi.org/10.1080/00221546.2002.11777170>

Michalak J.M. (2010a). Profesjonalizm w zawodzie nauczyciela [w:] Etyka i profesjonalizm w zawodzie nauczyciela, red. J.M. Michalak, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Michalak J.M. (2010b). Supporting a culture for quality improvement in teacher education: Towards a research partnership [w:] Advancing Quality Cultures for Teacher Education in Europe: Tensions and Opportunities, red. B. Hudson, P. Zgaga, B. Åstrand, Umeå School of Education, Umeå.

Ministério da Educação (2007). Política de Formação de Professores em Portugal. Decreto/Lei nº43/2007 ["Polityka kształcenia nauczycieli w Portugalii"], ME/DGRHE, Lisboa.

Mizerek H. (2015). Evidence-Based Practice in Education: Premises, Dilemmas, Prospects, "Forum Oświatowe", nr 27(2), s. 25-40.

Neumann R. (1992). Perceptions of the teaching-research nexus: A framework for analysis, "Higher Education", nr 23, s. 159-171. <https://doi.org/10.1007/BF00143643>

OECD (2011). Building a High-Quality Teaching Profession: Lessons from around the World, OECD Publishing, Paris.

Sajdak A. (2013). Paradygmaty kształcenia studentów i wspierania rozwoju nauczycieli akademickich, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków.

Stappenbelt B. (2013). The effectiveness of the teaching-research nexus in facilitating student learning, "Engineering Education", nr 8(1), s. 111-121. <https://doi.org/10.11120/ened.2013.00002>

Tardif M., Lessard C., Gauthier C. (1999). Formação dos professores e contextos sociais - perspectivas internacionais, Rés-Editora, Porto.

Tight M. (2016). Examining the research/teaching nexus, "European Journal of Higher Education", nr 6(4), s. 293-311. <https://doi.org/10.1080/21568235.2016.1224674>

Toom A., Kynäslähti H., Krokfors L., Jyrhämä R., Byman R., Stenberg K., Maaranen K., Kansanen P. (2010). Experiences of a research-based approach to teacher education: suggestions for future policies, "European Journal of Education", nr 45(2), s. 331-344. <https://doi.org/10.1111/j.1465-3435.2010.01432.x>

Trowler P., Wareham T. (2008). Tribes, territories, research and teaching: Enhancing the teachingresearch nexus, The Higher Education Academy, Heslington.

Visser-Wijnveen G.J., van der Rijst R.M., van Driel J.H. (2016). A questionnaire to capture students' perceptions of research integration in their courses, "Higher Education", nr 71, s. 473-488. <https://doi.org/10.1007/s10734-015-9918-2>

Agnieszka Szplit, Rozwój zawodowy nauczycieli jako wartość we współczesnych światowych koncepcjach pedagogicznych .

Arreola R.A. (2000). Developing a comprehensive faculty evaluation system: A handbook for college faculty and administrators on designing and operating a comprehensive faculty evaluation system, MA: Anker, Bolton.

Berk R.A. (2006). Thirteen Strategies to Measure College Teaching, Sterling Stylus Publishing LLC, Sterling, VA.

Borońska-Piotrowska A. (2015). Zagadnienie istoty wartości – część krytyczna [w:] Idee i wartości w języku i kulturze, red. I. Matusiak-Kempa, A. Naruszewicz-Duchlińska, Instytut Filologii Polskiej UWM, Olsztyn.

Boufoy-Bastick B. (2014). Culturometric Constructions of Teachers Identities: Professional Development versus Global Neoliberal Performativity [w:] Teacher Educators and Teachers as Learners, red. P. Boyd, A. Szplit, Z. Zbróg, „Libron”, Kraków.

Boyd P. (2014). Using „Modelling” to Improve the Coherence of Initial Teacher Education [w:] Teacher Educators and Teachers as Learners, red. P. Boyd, A. Szplit, Z. Zbróg, „Libron”, Kraków.

Broad K., Evans M. (2006). A Review of Literature on Professional Development Content and Delivery Modes for Experienced Teachers, University of Toronto, Toronto.

Cohen D.K. (1990). A Revolution in One Classroom: The Case of Mrs. Oublier, „Educational Evaluation and Policy Analysis”, vol. 12, nr 3, s. 311–329. <https://doi.org/10.3102/01623737012003311>

- Cross K.P. (1981). *Adults as learners: Increasing participation and facilitating learning*, Jossey-Bass, San Francisco.
- Day C., Sammons P., Stobart G., Kington A., Gu Q. (2007). *Teachers Matter: Connecting Work Lives and Effectiveness*, Open University Press, Maidenhead.
- Dziennik Ustaw (2013). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, poz. 393
- Ejsmont W. (2009). Efektywność nauczania we wrocławskich liceach, „Didactics of Mathematics”, nr 5–6(9–10), s. 11–128.
- Eurydice (2009). *Zakres autonomii i odpowiedzialności nauczycieli w Europie*, FRSE, Warszawa.
- Feiman-Nemser S. (2001). From Preparation to Practice: Designing a Continuum to Strengthen and Sustain Teaching, "Teachers College Record", vol. 103, nr 6, s. 1013-1055.
<https://doi.org/10.1111/0161-4681.00141>
- Fullan M., Hill P., Crevola C. (2006). *Breakthrough*, Corwin Press, Thousand Oaks.
- Garmston R. (1991). Staff Developers as Social Architects, "Educational Leadership", vol. 49, nr 3, s. 64-65.
- Henning E. (2000). Walking with barefoot teachers: an ethnographically fashioned casebook, "Teaching and Teacher Education", nr 16, s. 3-20. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(99\)00042-6](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(99)00042-6)
- Jaworska A., Matczak A., Bitner J. (2011). *Skala wartości Rokeacha RVS. Polska normalizacja*, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
- Joyce B., Showers B. (2002). *Student Achievement through Staff Development*, ASCD, Alexandria.
- Klein E.J., Riordan M. (2009). Putting Professional Development into Practice: A Framework for How Teachers in Expeditionary Learning Schools Implement Professional Development, „Teacher Education Quaterly”, vol. 36, nr 4, s. 61–80.
- Knowles M. (1980). *The Modern Practice of Adult Education*, CUP, New York.
- Kuhn T. (1962). *The Structure of Scientific Revolutions*, University of Chicago Press, Chicago.
- Loucks-Horsley S., Matsumoto C. (1999). Research on professional development for teachers of mathematics and science: The state of the scene, "School Science and Mathematics", nr 995, s. 258-271. <https://doi.org/10.1111/j.1949-8594.1999.tb17484.x>
- Loucks-Horsley S., Stiles K., Mundry S., Love N., Hewson P.W. (2010). *Designing Professional Development for Teachers of Science and Mathematics*, Corwin Press, Thousand Oaks.
- McKenzie M. (2003). Beyond The Outward Bound Process: Rethinking Student Learning, "The Journal of Experiential Education", vol. 26, nr 1, s. 8-23. <https://doi.org/10.1177/105382590302600104>
- Mazurkiewicz G. (red.) (2014). *Edukacja jako odpowiedź. Odpowiedzialni nauczyciele w zmieniającym się świecie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Mujis D. (2006). Measuring teacher effectiveness: Some methodological reflections, "Educational Research and Evaluation", nr 12, s. 53-74. <https://doi.org/10.1080/13803610500392236>
- Richards J.C., Farrell Th.S.C. (2005). *Professional Development for Language Teachers. Strategies for Teaching Learning*, CUP, New York. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511667237>

Rockoff J.E. (2004). The Impact of Individual Teachers on Student Achievement: Evidence from Panel Data, "Teacher Quality", nr 94(2), s. 247-254. <https://doi.org/10.1257/0002828041302244>

Seldin P. (1999). Current practices – good and bad – nationally [w:] Changing practices in evaluating teaching: A practical guide to improved faculty performance and promotion/tenure decisions, red. P. Seldin, Anker, Bolton.

Standards of Practice for the Teaching Profession (2017), Ontario; https://www.oct.ca/-/media/PDF/Standards%20Poster/standards_flyer_e.pdf oraz https://www.oct.ca/~media/PDF/Living%20the%20Standard%20Booklets/Living_Standards_Booklet_6_EN_web.ashx [dostęp: 01.02.2017].

Strong R., Silver H., Perini J. (2001). Making students as important as standards, „Educational Leadership”, nr 593, s. 56–61.

Teachers' Standards Guidance for school leaders school staff and governing bodies (2011); https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/301107/Teachers_Standards.pdf [dostęp: 01.02.2017].

The Code of Professional Conduct for Teachers (2012). The Teaching Council, Ireland; <http://www.teachingcouncil.ie/en/Publications/Fitness-to-Teach/Code-of-Professional-Conduct-for-Teachers.pdf> [dostęp: 01.02.2017].

The Equals Framework for Language Teacher Training and Development (2016). TD Framework; <https://www.eaquals.org/wp-content/uploads/Eaquals-Framework-Online-070216.pdf> [dostęp: 01.02.2017].

The European Profiling Grid (2011). EPG; http://www.epg-project.eu/wp-content/uploads/The-EPG-PDF-publication_EN.pdf [dostęp: 01.02.2017].

What Matters Most: Teaching for America's Future (1996). Report of the National Commission on Teaching and America's Future; <http://www.namodemello.com.br/pdf/tendencias/whatmattersmost.pdf> [dostęp: 10.08.2016].

Inetta Nowosad, Marzanna Farnicka, Rozwój zawodowy nauczycieli w zmieniającej się szkole – pytania o dobrostan i zaangażowanie w kontekście zmiany

Bajcar B., Borkowska A., Czerw A., Gąsiorowska A. (2011). Satysfakcja z pracy w zawodach z misją społeczną. Psychologiczne uwarunkowania, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Bańka A. (2000). Psychologia organizacji [w:] Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 3, red. J. Strelau, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Bańka A. (2005). Psychologia jakości życia, SPiA, Poznań.

Bańka A., Bazińska R., Wołowska A. (2002). Polska wersja Meyera i Allen Skali Przywiązania do Organizacji, "Czasopismo Psychologiczne", nr 1, s. 65-74.

Bogaj A., Kwiatkowski S.M., Szymański M.J. (1998). Edukacja w procesie przemian społecznych, IBE, Warszawa.

- Boguszewski R. (2013). Zadowolenie z pracy i jej oceny, Warszawa; www.cbos.pl
- Bujacz A., Hornowska E. (2012). Hedonizm i eudajmonizm w badaniach psychologii pozytywnej, "Psychologia jakości życia", nr 1, s. 103-121. <https://doi.org/10.5604/16441796.1044337>
- Carr A. (2004). Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu i ludzkich siłach, Wydawnictwo Akademickie "Żak", Warszawa.
- Chudoba E. (2015). Pragmatyzm dzisiaj (ze szczególnym uwzględnieniem propozycji Johna Deweya) a jego korzenie antyczne, "Kultura - Społeczeństwo - Edukacja", nr 2(8), s. 111-130. <https://doi.org/10.14746/kse.2015.2.8>
- Cibor R. (2004). Koszty psychologiczne pracy nauczyciela a procesy globalizacji [w:] Nauczyciel w nowej rzeczywistości edukacyjnej, red. W. Kojs, Ł. Dawid, Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie, Cieszyn, s. 119-122.
- Cierpiałkowska L., Sęk H. (2002). Orientacja na dobrostan i orientacja na cierpienie w rozwiązywaniu współczesnych problemów zdrowotnych, "Kolokwia Psychologiczne", nr 10, s. 179-195.
- Cieślińska J. (2013). Poczucie dobrostanu i optymizmu życiowego kadry kierowniczej placówek oświatowych, "Studia Edukacyjne", nr 27, s. 95-112.
- Czapiński J. (2012a). Spotkanie dwóch tradycji: hedonizmu i eudajmonizmu [w:] Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu, zdrowiu, sile i cnotach, red. J. Czapiński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 13-17.
- Czapiński J. (2012b). Psychologiczne teorie szczęścia [w:] Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu, zdrowiu, sile i cnotach, red. J. Czapiński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 51-102.
- Czerw A. (2010). Optymizm. Perspektywa psychologiczna, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Czerw A. (2014). Well-Being at Work - the Essence, Causes and Consequences of the Phenomenon, "International Journal of Contemporary Management", nr 13(2), s. 97-110.
- Davidson R.J., McEwen B.S. (2012). Social influences on neuroplasticity: Stress and interventions to promote well-being, "Nature Neuroscience", nr 15, s. 689-695. <https://doi.org/10.1038/nn.3093>
- Day Ch. (2008). Nauczyciel z pasją. Jak zachować entuzjazm i zaangażowanie w pracy, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Farnicka M. (2015). Transformations of the Polish Education System and Paths of Teacher Professionalization in the Light of the Consequences of the 1999 Reform [w:] Professional Calling in Higher Education. Challenges of Teacher Education in the Carpathian Basin, red. G. Pusztai, T. Cegledi, PARTIUM Press, Nagyvarad-Budapeszt.
- Farnicka M., Liberska H., Nurmi J. E. (2016). Predyktory (podmiotowe i sytuacyjne) efektywnej adaptacji szkolnej - ujęcie rozwojowe, "Psychologia Rozwojowa", nr 1, s. 21-32.
- Farnicka M., Nowosad I., Socha R. (w druku). Dobrostan i zaangażowanie a rozwój zawodowy nauczycieli i zarządzanie nim w czasie - między dobrostanem, pracoholizmem a wypaleniem, "Edukacja Humanistyczna".

Fend H. (2009). Lepsza polityka oświatowa czy lepszy kontekst uczenia się? O odpowiedzialności polityki oświatowej wobec działań edukacyjnych [w:] Szkoła w Niemczech. Rozwój, autonomia, środowisko, red. I. Nowosad, A. Sander, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Flook L., Goldberg S.B., Pinger L., Bonus K., Davidson R.J. (2013). Mindfulness for teachers: A pilot study to assess effects on stress, burnout and teaching efficacy. *Mind, Brain and Education*, "The Official Journal of the International Mind, Brain, and Education Society", nr 7(3), s. 182-195.
<https://doi.org/10.1111/mbe.12026>

Griffith J., Steptoe A., Cropley M. (1999). An investigation of coping strategies associated with job stress in teachers, *British Journal of Educational Psychology*", nr 69, s. 517-531.
<https://doi.org/10.1348/000709999157879>

Howard F. (2008). Managing stress or enhancing wellbeing? Positive psychology's contributions to clinical supervision, *Australian Psychologist*", nr 43(2), s.105-113.
<https://doi.org/10.1080/00050060801978647>

Howard S., Johnson B. (2004). Resilient teachers: Resisting stress and burnout, *Social Psychology of Education*", nr 7, s. 399-420. <https://doi.org/10.1007/s11218-004-0975-0>

Joseph S., Lindley P.A. (2007). *Psychologia pozytywna w praktyce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Juchnowicz M. (2012). *Zaangażowanie pracowników. Sposób oceny i motywowania*, PWE, Warszawa.

Karaś D., Kłym M., Ciecuch J. (2013). Eudajmonistyczny dobrostan psychiczny a kształtowanie poczucia tożsamości w sferze edukacyjnej i zawodowej, *Psychologia Rozwojowa*", nr 18(1), s. 87-101.

Karaś D., Kłym M., Rusiak D., Ciecuch J., Wasilewska Ż.M. (2012). Wymiary tożsamości a satysfakcja z życia u studentów i pracujących, *Studia Psychologica*", nr 1, s. 25-45.

King L.A., Eells J.E., Burton Ch.M. (2007). Pojęcie dobrego życia - w ujęciu szerokim i wąskim [w:] *Psychologia pozytywna w praktyce*, red. S. Joseph, A. Linley, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Kowalczyk E. (2014). *Człowiek, organizacja, kariera. Siła psychologii stosowanej*, "Difin", Warszawa.

Kwieciński Z. (2000). *Tropy - ślady - próby: studia i szkice z pedagogii pogranicza*, "Edytor", Poznań-Olsztyn.

Kyriacou C. (2001). Teacher Stress: directions for future research, *Educational Review*", nr 53(1), s. 27-35. <https://doi.org/10.1080/00131910124115>

Madalińska-Michalak J. (2013). *Oferta edukacyjna i jakość kształcenia w publicznych liceach ogólnokształcących w Łodzi*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
<https://doi.org/10.18778/7525-921-6>

Madalińska-Michalak J., Góralska R. (2012). *Kompetencje emocjonalne nauczyciela*, Wolters Kluwer, Warszawa.

Meyer J.P., Allen N.J. (1991). A Tree-Component Conceptualization on Organizational Commitment, *Human Resource Management Review*", nr 1, s. 61-89. [https://doi.org/10.1016/1053-4822\(91\)90011-Z](https://doi.org/10.1016/1053-4822(91)90011-Z)

- Michalak J.M. (2007). Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Nowosad I. (2013). W poszukiwaniu modelu efektywnej szkoły, "Dialogi o Kulturze i Edukacji", nr 1(2), s. 197-209.
- Nowosad I., Karolińska-Jagodzik E. (2016). Zmiany we współczesnym modelu edukacji - zmianami w kulturze szkoły. Raporty z badań a oczekiwania społeczne [w:] Edukacja w kulturze.
- Kultura (w) edukacji: Studium porównawcze wybranych aspektów funkcjonowania szkolnictwa w Polsce i Słowacji, red. E. Karmolińska-Jagodzik, I. Nowosad, A. Soroka-Fedorczuk, Wydawnictwo nternetowe e-bookowo.
- Ornstein A.C., Hunkins F.P. (1998). Program szkolny. Założenia, zasady, problematyka, tłum. K. Kruszewski, WSiP, Warszawa.
- Popow M. (2015). Wielokulturowe estetyki w dyskursie publicznym w Polsce. Próba postkolonialnej interpretacji, "Kultura - Społeczeństwo - Edukacja", nr 2(8), s. 141-163.
<https://doi.org/10.14746/kse.2015.2.10>
- Radziewicz-Winnicki A. (1999). Modernizacja niedostrzegalnych obszarów rodzimej edukacji, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków.
- Radziewicz-Winnicki A., Górnikowska-Zwolak E. (red.) (1999). Pedagogika społeczna w Polsce - między stagnacją a zaangażowaniem, t. 1 i 2, Uniwersytet Śląski, Katowice.
- Rutter M., Maughan B., Mortimore P., Ouston J., Smith A. (1979). Fifteen thousand hours: Secondary schools and their effects on children, Harvard University Press, Cambridge.
- Schaffer H.R. (1999). Understanding socialization: from unidirectional to bidirectional conceptions w:] Developmental Psychology: achievements and prospects, red. M. Bennett, Psychology Press, Washington.
- Schulz D.P., Schulz S.E. (2002). Psychologia a wyzwania dzisiejszej pracy, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Seligman M.E.P. (2011). Pełnia życia. Nowe spojrzenie na kwestię szczęścia i dobrego życia, Media Rodzina, Poznań.
- Sęk H. (2000). Wypalenie zawodowe u nauczycieli. Uwarunkowania i możliwości zapobiegania [w:] Wypalenie zawodowe. Przyczyny, mechanizmy, zapobieganie, red. H. Sęk, Wydawnictwo aukowe PWN, Warszawa.
- Staples D.S., Higgins C.A. (1998). A Study of the Impact of Factor Importance Weightings on Job Satisfaction Measures, "Journal of Business and Psychology", nr 13(2), s. 211-232.
<https://doi.org/10.1023/A:1022907023046>
- Szabowska-Walaszczyk A. (2010). Zaangażowanie w pracy i organizacji a przegląd problematyki i narzędzi pomiaru [w:] Psychologia zarządzania w organizacji, red. A.M. Zawadzka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s.143-169.
- Szabowska-Walaszczyk A., Zawadzka A., Wojtaś M. (2011). Zaangażowanie w pracę i jego korelaty: adaptacja skali UWES autorstwa Schaufeliego i Bakker, "Psychologia Jakości Życia", t. 10, nr 1, s. 57-74.

Szkudlarek T. (2000). Radykalna krytyka i pragmatyczna zmiana [w:] Alternatywy myślenia o/dla edukacji, red. Z. Kwieciński, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Śliwerski B. (2008). Oświatowy remanent, czyli o ideologicznym majsterkowaniu polityków oświatowych w latach 1989-2006 [w:] Wychowanie. Pojęcia - Procesy - Konteksty, red. M. Dudzikowa, M. Czerepaniak-Walczak, t. 4, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Urry H.L., Nitschke J.B., Dolski I., Jackson D.C., Dalton K.M., Mueller C.J., Rosenkranz M.A., Ryff C.D., Singer B.H., Davidson R.J. (2004). Making a life worth living: Neural correlates of well-being, "Psychological Science", nr 15, s. 367-372. <https://doi.org/10.1111/j.0956-7976.2004.00686.x>

Witkowski L. (1998). Edukacja wobec sporów o ponowoczesność, IBE, Warszawa.

Wojciechowska L. (2008). Syndrom pustego gniazda: dobrostan matek usamodzielniających się dzieci, Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN, Warszawa.

Joanna M. Łukasik, Trudności w pracy nauczycieli w fazie zawodowego osadzenia. Implikacje dla edukacji nauczycieli

Arciszewska E. (2008). Wybrane determinanty rozwoju nauczycielskiego profesjonalizmu, czyli konteksty bycia nauczycielem-nowatorem [w:] Dokąd zmierza polska szkoła, red. D. Klus-Stańska, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

Denzin N.K., Lincoln Y.S. (2009). Metody badań jakościowych, tłum K. Podemski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Dróżka W. (2002). Nauczyciel. Autobiografia. Pokolenia. Studium pedeutologiczne i pamiętnikoznawcze, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2004). Młode pokolenie nauczycieli: studium autobiografii młodych nauczycieli polskich lat dziewięćdziesiątych, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dróżka W. (2008). Generacja wielkiej zmiany: studium autobiografii średniego pokolenia nauczycieli polskich 2004, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce.

Dylak S. (2007). W cieniu własnej wiedzy – między pewnością a bezradnością wychowawcy [w:] Wychowanie. Pojęcia. Procesy. Konteksty, red. M. Dudzikowa, M. Czerepaniak-Walczak, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Flick U. (2010). Projektowanie badania jakościowego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Gołębniak B.D. (1998). Zmiany edukacji nauczycieli. Wiedza – biegłość – refleksyjność, „Edytor”, Toruń–Poznań.

Hörner W. (2005). O profesjonalizacji nauczycieli – wstępne wyjaśnienia pojęciowe [w:] Nauczyciel i kształcenie nauczycieli. Zmiany i wyzwania, red. W. Hörner, M.S. Szymański, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

Kaniowski A.M. (2010). Etyka i pedagogika. Etyczne aspekty pracy nauczyciela: Wyzwania dla profesjonalizmu nauczycielskiego [w:] Etyka i profesjonalizm w zawodzie nauczyciela, red. J.M. Michalak, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

- Kawecki I. (2003). Wprowadzenie do wiedzy o szkole i nauczaniu, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Kwaśnica R. (1994). O pomaganiu nauczycielowi – alternatywa komunikacyjna, Wrocławska Oficyna Nauczycielska, Wrocław.
- Kwiatkowska H. (1988). Nowa orientacja w kształceniu nauczycieli, PWN, Warszawa.
- Kwiatkowska H. (1997). Edukacja nauczycieli. Konteksty – kategorie – praktyki, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.
- Kwiatkowska H. (2007). Tożsamość wychowawcy [w:] Wychowanie. Pojęcia. Procesy. Konteksty, t. 3, red. M. Dudzikowa, M. Czerepaniak-Walczak, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Lalak D. (2010). Życie jako biografia. Podejście biograficzne w perspektywie pedagogicznej, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Lewowicki T. (1994). Przemiany oświaty, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Lewowicki T. (2007). Problemy kształcenia i pracy nauczycieli, Instytut Technologii Eksploatacji, BIP, Warszawa–Radom.
- Łukasik J. (2009). Między szkołą a domem. Role zawodowe i rodzinne współczesnego nauczyciela, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków.
- Łukasik J. (2010). Luki w kształceniu nauczycieli [w:] Paradygmaty oświatowe i edukacja nauczycieli, red. W. Kremien, T. Lewowicki, S. Sysojewa, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, PIB, Warszawa–Kraków.
- Łukasik J.M. (red.) (2011). Z codzienności nauczyciela, Wydawnictwo Black Unicorn, Jastrzębie Zdrój.
- Łukasik J.M. (2012). Słabe punkty w kształceniu pedagogicznym nauczycieli – umiejętności interpersonalne. Próba przełamania impasu [w:] (Kontro)wersje wielowymiarowości współczesnej edukacji, red. W. Jakubaszek, D. Topa, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków
- Łukasik J.M. (2013). Doświadczenie życia codziennego – narracje nauczycielek na przełomie życia, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Łukasik J.M. (2015). Edukacja nauczyciela refleksyjnego przez zdarzenia krytyczne [w:] Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela. W stronę edukacji spersonalizowanej, red. S. Kowal, M. Mądry-Kupiec, Wydawnictwo Internetowe e-bookowo, Kraków.
- Łukasik J.M. (2016a). Codzienność w narracjach nauczycielek w okresie wczesnej dorosłości, t. 1, Wydawnictwo Akademii Ignatianum, WAM, Kraków.
- Łukasik J.M. (2016b). Codzienność w narracjach nauczycielek w okresie średniej dorosłości t. 2, red. J.M. Łukasik, Wydawnictwo Akademii Ignatianum, WAM, Kraków.
- Madalińska-Michalak J., Niemi H., Chong S. (2012). Trends and Themes in Teacher Education. Research, Policy and Practice [w:] Research, Policy, and Practice in Teacher Education in Europe, red. J. Madalińska-Michalak, H. Niemi, S. Chong, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Mead M. (2000). Kultura i tożsamość. Studium dystansu międzypokoleniowego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

- Michalak J.M. (2007). Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Michalak J.M. (2010). Profesjonalizm w zawodzie nauczyciela [w:] Etyka i profesjonalizm w zawodzie nauczyciela, red. J.M. Michalak, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Miś L. (2000). Ery i fazy w życiu człowieka dorosłego w ujęciu Daniela J. Levinsona [w:] Duchowy rozwój człowieka. Fazy życia. Osobowość. Wiara. Religijność, red. P. Socha, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Nowak-Dziemianowicz M. (2001). Oblicza nauczyciela. Oblicza szkoły, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
- Nowak-Dziemianowicz M. (2008). „Wielki Przegrany Współczesności”. Polski nauczyciel jako podmiot i przedmiot kształcenia [w:] Nauczyciel: misja czy zawód? Społeczne i profesjonalne aspekty roli, red. P. Rudnicki, B. Kutrowska, M. Nowak-Dziemianowicz, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.
- Nowak-Dziemianowicz M. (2012). Edukacja i wychowanie w dyskursie nauki i codzienności, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Papieska J. (2012). Children’s and Teachers’ Social Competence in the Context of Teacher Education [w:] Research, Policy, and Practice in Teacher Education in Europe, red. J. Madalińska-Michalak, H. Niemi, S. Chong, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Ptak M.M. (2015). Nauczyciel w panoptikonie władzy i władztwa edukacyjnego [w:] Nauczyciel między etosem a presją rzeczywistości. Społeczne i wychowawcze role nauczyciela, t. 2, red. S. Kowal, A. Kwaterra, E. Zawisza, Wydawnictwo Internetowe e-bookowo.pl, Kraków.
- Sikes P., Measor L., Woods P. (1985). Teacher Careers: Crisses and Continuities, Falmer Press, Lewes.
- Szczepański J. (1989). Polska wobec wyzwań przyszłości, PWN, Warszawa.

Norbert G. Pikuła, Sukcesy osobiste i zawodowe emerytowanych nauczycieli. Wskazania do doskonalenia czynnych zawodowo nauczycieli

- Balicki M. (1997). Satysfakcja zawodowa nauczycieli polskich [w:] Myśl pedeutologiczna i działanie nauczycieli, red. A.A. Kotusiewicz, G. Koć-Seniuch, J. Niemiec, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Black S. (1998). Taking Teachers’ Measure, „The American School Board Journal”, nr 2, s. 39–42.
- Dobrzyniak M. (2016). Coaching i mentoring jako formy wsparcia pracownika w środowisku pracy, „Szkoła Zawód Praca”, nr 12, s. 144–152.
- Gliszczyńska X. (1971). Psychologiczne badania motywacji w środowisku pracy, WSiP, Warszawa.
- Gliszczyńska X. (1991). Poczucie własnej skuteczności w procesie pracy [w:] Psychologiczne modele efektywności pracy, red. X. Gliszczyńska, PWN, Warszawa.
- Halicki J., Halicka M. (2005). Rola nauczyciela w przygotowaniu do starości [w:] Nauczyciel i kształcenie nauczycieli. Zmiany i wyzwania, red. W. Hörner, M.S. Szymański, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

- Hirszel K. (1993). Mechanizmy motywacyjne w pracy, ATK, Warszawa.
- Każmierska K. (red.) (2012). Metoda biograficzna w socjologii, „Nomos”, Kraków.
- Kwieciński Z. (1998). Nowe potrzeby i kierunki zmian w kształceniu pedagogów i nauczycieli [w:] Tradycja i wyzwania – edukacja, niepodległość, rozwój, red. K. Paćławska, Wydawnictwo UJ, Kraków.
- Łukasik J.M. (2010). Wspólnota pokoju nauczycielskiego [w:] Edukacja. Jakość czy równość?, red. E. Kobytecka, I. Nowosad, M.J. Szymański, wyd. Adam Marszałek, Toruń.
- Łukasik J.M. (2013). Doświadczenie życia codziennego. Narracje nauczycielek na przełomie życia, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Łukasik J.M. (2015). „Bal przebierańców” – różne oblicza (pseudo)wspólnot pokoju nauczycielskiego [w:] Wyzwania szkolnej codzienności, red. J.M. Łukasik, B. Stankowski, Wydawnictwo Ignatianum, WAM, Kraków.
- Łukasik J.M. (2016a). Codzienność w narracji nauczycielek w okresie średniej dorosłości, WAM, Kraków.
- Łukasik J.M. (2016b). Poznać siebie i dbać o rozwój. W drodze do sukcesu. WAM, Kraków.
- Łukasik J.M. (2016c). W stronę nauczycielskiej „wspólnoty wrażliwej” na rozwój [w:] Szkoła. Wspólnota dążeń czy konflikt podmiotów?, red. A. Minczakiewicz, A. Szafrąńska-Gajdzica, M.J. Szymański, wyd. Adam Marszałek, Toruń.
- Łukasik J.M., Jagielska K. (2016). Refleksyjność emerytowanych nauczycieli jako czynnik zmiany i rozwoju osobistego [w:] Rozwój nauczyciela – od wczesnej do późnej dorosłości, red. J.M. Łukasik, N.G. Pikuła, K. Jagielska, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Madalińska-Michalak J. (2014). Odnajdywanie własnej drogi w codzienności szkoły [w:] Codzienność szkoły. Nauczyciel, red. J.M. Łukasik, I. Nowosad, M.J. Szymański, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Madalińska-Michalak J., Góralska R. (2012). Kompetencje emocjonalne nauczyciela, ABC Wolters Kluwer, Warszawa.
- Michalak J.M. (2007). Uwarunkowania sukcesów zawodowych nauczycieli. Studium przypadków, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Moczydłowska J.M. (2014). Mentoring jako narzędzie zarządzania wiekiem, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie”, tom XV, zeszyt 11, część I, s. 181–192.
- Nowak-Dziemianowicz M. (2012). Inni, różni, odmienni. Dziewczynki i chłopcy w wychowaniu rodzinnym i edukacji szkolnej [w:] Zmiana społeczna. Edukacja-polityka oświatowa-kultura, red. R. Kwiecińska, J. Łukasik, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków.
- Parsloe E., Wray M. (2002). Trener i mentor, Oficyna Ekonomiczna, Kraków.
- Pikuła N.G. (2016). Rozwój zawodowy a aktywność emerytowanych nauczycieli [w:] Rozwój nauczyciela – od wczesnej do późnej dorosłości, red. J.M. Łukasik, N.G. Pikuła, K. Jagielska, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Pikuła N.G., Białożył K. (2016). Mentoring seniorów na rynku pracy, „Edukacja Zawodowa i Ustawiczna.

Polsko-Ukraiński Rocznik Naukowy”, nr 1, s. 289–304.

Piwowarski M., Krawczyk M. (red.) (2009). TALIS: Nauczanie – wyniki badań 2008. Polska na tle międzynarodowym, MEN, IBE, Warszawa.

Sarapata A. (1977). O zadowoleniu i niezadowoleniu w pracy, WSiP, Warszawa.

Szczepańska M. (2000). Nauczyciel – człowiek sukcesu. Rozważania w świetle reformy edukacji [w:] Doświadczenie i projekcja przyszłości w treściach pedagogicznego kształcenia nauczycieli, red. R. Parzęcki, R. Cierzniewska, Akademia Bydgoska i COMST Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Kraków–Bydgoszcz.

Szempruch J. (2013). Pedeutologia, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Wiśniewski W. (1990). Satysfakcja zawodowa nauczycieli, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 3, s. 85–100.

Worach-Kardas H. (1973). Nauczyciele a emerytura, PWN, Warszawa.

Żechowska B. (1978). Sukces zawodowy nauczycieli i jego uwarunkowania, Wydawnictwo WSP, Słupsk.

Stefan T. Kwiatkowski, Kształcenie społeczno-emocjonalne nauczycieli szkół podstawowych – fakultatywność czy obligatoryjność?

Bar-On R. (2005). The Bar-On model of emotional-social intelligence, „Psicothema”, nr 17, Special Issue on Emotional Intelligence.

Brackett M.A., Reyes M.R., Rivers S.E., Elbertson N.A., Salovey P. (2011). Classroom Emotional Climate, Teacher Affiliation, and Student Conduct, „Journal of Classroom Interaction”, vol. 46.1, s. 27–36.

CASEL Guide: Effective Social and Emotional Learning Programs. Middle and High School Edition (2015). Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning, Chicago.

Cervone D., Pervin L.A. (2011). Osobowość. Teoria i badania, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Dawid J.W. (1946). O duszy nauczycielstwa, Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”, Warszawa.

Durlak J.A., Dymnicki A.B., Taylor R.D., Weissberg R.P., Schellinger K.B. (2011). The Impact of Enhancing Students’ Social and Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions, „Child Development”, vol. 82, nr 1, s. 405–432. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>

Fatum B.A. (2008). The relationship between emotional intelligence and academic achievement in elementary-school children, University of San Francisco, San Francisco.

Goleman D. (2012). Inteligencja emocjonalna, Media Rodzina, Poznań.

Goodman A., Joshi H., Nasim B., Tyler C. (2015). Social and emotional skills in childhood and their long-term effects on adult life, Early Intervention Foundation, London.

Gutman L.M., Schoon I. (2013). The impact of non-cognitive skills on outcomes for young people. Institute of Education, University of London, London.

Jaworowska A., Brzezińska U. (2014). Bochumski Inwentarz Osobowościowych Wyznaczników Pracy Rudigera Hossiepa i Michaela Paschena, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.

Jaworowska A., Matczak A. (2005). Popularny Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej. Podręcznik, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.

Kreutz M. (1947). Osobowość nauczyciela-wychowawcy, Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”, Warszawa.

Kwiatkowski S.T. (2015a). Diagnoza wybranych różnic indywidualnych studentów pedagogiki w kontekście przyszłych sukcesów w zawodzie nauczyciela, „Studia z Teorii Wychowania”, nr 4, s. 127–159.

Kwiatkowski S.T. (2015b). Kształtowanie kompetencji społecznych nauczycieli wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego, „Edukacja Ustawiczna Dorosłych”, nr 4, s. 171–178.

Kwiatkowski S.T. (2015c). Sukces w zawodzie nauczyciela w świetle wiedzy o różnicach indywidualnych, „Ruch Pedagogiczny”, nr 1, s. 19–34.

Kwiatkowski S.T. (2016). Idea edukacji społeczno-emocjonalnej jako narzędzie optymalizujące efektywność procesu kształcenia uczniów i nauczycieli, „Studia z Teorii Wychowania”, nr 2, s. 109–136.

Madalińska-Michalak J. (2014). Przywództwo służebne: spojrzenie w przyszłość [w:] Przywództwo edukacyjne. Współczesne wyzwania, red. S.M. Kwiatkowski, J. Madalińska-Michalak, Wolters Kluwer, Warszawa.

Madalińska-Michalak J., Góralska R. (2012). Kompetencje emocjonalne nauczyciela, Wolters Kluwer, Warszawa.

Matczak A. (2011). Kwestionariusz Kompetencji Społecznych. Podręcznik, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.

Matula L.L. (2013). Character education and social-emotional learning: why we must teach the whole child, Project Wisdom, Inc, Carrolton.

Mayer J.D., Roberts R.D., Barsade S.G. (2008). Human Abilities: Emotional Intelligence, „Annual Review of Psychology”, nr 59, s. 507–536. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.59.103006.093646>

Mayer J.D., Salovey P. (1999). Czym jest inteligencja emocjonalna? [w:] Rozwój emocjonalny a inteligencja emocjonalna. Problemy edukacyjne, red. P. Salovey, D.J. Sluyter, Dom Wydawniczy „REBIS”, Poznań.

Mayer J.D., Salovey P., Caruso D.R., Cherkasskiy L. (2011). Emotional Intelligence [w:] The Cambridge Handbook of Intelligence, red. R.J. Sternberg, S.B. Kaufman, Cambridge University Press, Cambridge.

Payton J., Weissberg R.P., Durlak J.A., Dymnicki A.B., Taylor R.D., Schellinger K.B., Pachan M. (2008). The positive impact of social and emotional learning for kindergarten to eighth-grade students, Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning, Chicago.

Schleicher A. (2012). Preparing Teachers and Developing School Leaders for the 21st Century: Lessons from around the World, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264174559-en>

Soland J., Hamilton L.S., Stecher B.M. (2013). *Measuring 21st Century Competencies. Guidance for Educators*, Asia Society, New York.

Stuart R. (2015). *Developing the next generation. Today's young people, tomorrow's workforce*, Chartered Institute of Personnel and Development, London.

Szuman S. (1947). *Talent pedagogiczny*, Wydawnictwo Instytutu Pedagogicznego, Katowice. U.S. Government Information Publishing Office (2015a). *Academic, Social and Emotional Learning Act*, U.S. GIPO, Washington.

U.S. Government Information Publishing Office (2015b). *Every Student Succeeds Act*, U.S. GIPO, Washington.

Joanna Papińska, Edukacja zorientowana na doświadczenie a rozwijanie kompetencji społeczno-emocjonalnych dzieci i nauczycieli

Ambrose S.A., Bridges M.W., Lovett M.C., DiPietro M., Norman M.K. (2010). *How Learning Works. Seven Research-Based Principles for Smart Teaching*, Jossey-Bas, San Francisco.

Buyse E., Snoeck G., Laevers F. (2009). *Fundamenteel diepte-onderzoek naar krachtige GOK-leeromgevingen Onderzoeksluik 'Betrokkenheid & welbevinden'*, Intern onderzoeksrapport, Expertise Centrum Ervarings Gericht Onderwijs, Leuven.

Declercq B., Moons J., Delait K. (2007). *Hopla Feels*, CEGO-Publishers, Leuven.

Dobbins N., Higgins K., Pierce T., Tandy R.D., Tincani M. (2010). *An analysis of social skills instruction provided in teacher education and in-service training programs for general and special educators*, "Remedial and Special Education", nr 31, s. 358-367. <https://doi.org/10.1177/0741932509338363>

Durlak J.A., Weissberg R.P., Dymnicki A.B., Taylor R.D., Schellinger K.B. (2011). *The impact of enhancing students' social and emotional learning: a meta-analysis of school-based universal interventions*, "Child Development", nr 82(1), s. 405-432. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>

Elias M.J. (2009). *Social-emotional and character development and academics as a dual focus of educational policy*, "Educational Policy", nr 23(6), s. 831-846. <https://doi.org/10.1177/0895904808330167>

Jennings P., Greenberg M. (2009). *The Prosocial Classroom: Teacher Social and Emotional Competence in Relation to Student and Classroom Outcomes*, "Review of Educational Research", nr 79(1), s. 491-525. <https://doi.org/10.3102/0034654308325693>

Kog M., Moons J., Depondt L. (1997). *Box Full of Feelings. A case and manual*, CEGO-Publishers, Leuven.

Laevers F. (1994). *The innovative project Experiential Education and the definition of quality in education [w:] Defining and assessing quality in early childhood education. Studia Paedagogica*, red. F. Laevers, Leuven University Press, Leuven, s. 159-172.

Laevers F. (1998a). *The quality of Early Childhood Education. What we can learn from practice research in Flanders [w:] Qualität von Kinderbetreuung. Konzepte, Forschungsergebnisse, internationaler Vergleich*, red. W.E. Fthenakis, M. Textor, Betz Verlag, Weinheim-Basel.

Laevers F. (1998b). Understanding the world of objects and of people: Intuition as the core element of deep level learning, "International Journal of Educational Research", 29(1), s. 69-86.

[https://doi.org/10.1016/S0883-0355\(98\)00014-7](https://doi.org/10.1016/S0883-0355(98)00014-7)

Laevers F. (2000). Forward to Basics! Deep-Level-Learning and the Experimental Approach, "An International Journal of Research and Development", nr 20(2), s. 93-102.

<https://doi.org/10.1080/0957514000200203>

Laevers F. (2007). Policy document. Pre-grade R curriculum (as developed by the ECD Free State Flemish funded project), Free State Department of Education, Bloemfontein.

Laevers F. (red.) (2012). EMOScope. A case and manual, CEGO-Publishers, Leuven.

Laevers F., Declercq B., Jackamn S. (2010). Observing Involvement. The Primary Phase. A video-learning pack, CEGO-Publishers, Leuven.

Laevers F., Heylen L. (2008). How a new era for a science of learning and education has commenced. Reflections on the Position paper «Towards a new, complexity science of learning and education», "Educational Research Review", nr 3, s. 87-91.

Madalińska-Michalak J., Górska R. (2012). Kompetencje emocjonalne nauczyciela, Wolters Kluwer, Warszawa.

Papieska J. (2012). Children's and teachers' social competence in the context of teacher education [w:] Research, Policy, and Practice in Teacher Education in Europe, red. J. Madalińska-Michalak, H. Niemi, S. Chung, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Shernoff D., Hoogstra L. (2001). Continuing motivation beyond the high school classroom, "New Directions for Child and Adolescent Development", nr 93, s. 73-88. <https://doi.org/10.1002/cd.26>

Shernoff D.J., Csikszentmihalyi M. (2009). Flow in schools: Cultivating engaged learners and optimal learning environments [w:] Handbook of Positive Psychology in Schools, red. R. Gilman, E.S. Huebner, M. Furlong, Routledge, New York.

Van Heddegem I., Gadeyne E., Vandenberghe N., Laevers F., Van Damme J. (2004). Longitudinaal onderzoek in het basisonderwijs. Observatie-instrument schooljaar 2002-2003, Steunpunt SSL.

Ewa Wasilewska-Kamińska, Myślenie krytyczne i edukacja nauczycieli

Blair A.J. (2009). Who Teaches K-12 Critical Thinking? [w:] Critical Thinking Education and Assessment: Can Higher Order Thinking Be Tested?, red. J. Sobocan, L. Groarke, Althouse Press, London.

Brzeziński J., Siuta J. (red.) (1991). Społeczny kontekst badań psychologicznych i pedagogicznych. Wybór tekstów, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Case R. (2005). Critical Thinking: An Interview with Roland Case, "Canadian Teacher Magazine"; http://www.canadianteachermagazine.com/archives/ctm_life_skills/winter05_critical_thinking.shtml [dostęp: 11.10.2014].

Costa A.L. (red.) (1991). Developing Minds: Programs for Teaching Thinking, Association for Supervision and Curriculum, Alexandria.

Dewey J. (1963). *Demokracja i wychowanie: wstęp do filozofii wychowania*, tłum. Z. Bastgen, Książka i Wiedza, Warszawa.

Dewey J. (1988). *Jak myślimy?*, tłum. Z. Bastgen, PWN, Warszawa.

Dziennik Ustaw nr 253 (2011). Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r.

Ennis R.H. (1987). *A Taxonomy of Critical Thinking Dispositions and Abilities* [w:] *Teaching Thinking Skills: Theory and Practice*, red. J.B. Baron, R.J. Sternberg, W.H. Freeman and Company, New York.

Ennis R.H. (1991). *Critical Thinking: A Streamlined Conception*, "Teaching Philosophy", vol. 14, nr 1, s. 5-20. <https://doi.org/10.5840/teachphil19911412>

Ennis R.H. (1996). *Critical Thinking*, Prentice-Hall, Upper Saddle River.

Ennis R.H. (2011). *Critical Thinking Reflection and Perspective*, "Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines", vol. 26, nr 1, s. 4-18. <https://doi.org/10.5840/inquiryctnews20112613>

Fisher A., Scriven M. (1997). *Critical Thinking: Its Definition and Assessment*, Edgepress, Centre for Research in Critical Thinking, Norwich.

Gilovich T. (1991). *How We Know What Isn't So: The Fallibility of Human Reason in Everyday Life*, Free Press, New York.

Glaser E. (1941). *An Experiment in the Development of Critical Thinking*, Bureau of Publications, Teacher College, Columbia University, New York.

Govier T. (1989). *Critical Thinking as Argument Analysis?*, "Argumentation", vol. 3, s. 115-126. <https://doi.org/10.1007/BF00128143>

Greenfield L.B. (1987). *Teaching Thinking Through Problem Solving* [w:] *Developing Critical Thinking and Problem-Solving Abilities*, red. J.E. Stice, Jossey-Bass, San Francisco.

Hatcher D.L. (1999). *Why Formal Logic is Essential for Critical Thinking*, "Informal Logic", vol. 19, nr 1, s. 77-89. <https://doi.org/10.22329/il.v19i1.2317>

Johnson R.H. (1992). *The Problem of Defining Critical Thinking* [w:] *The Generalizability of Critical Thinking*, red. S.P. Norris, Teachers College Press, New York, London.

Johnson R.H. (1996). *The Rise of Informal Logic - Essays on Argumentation, Critical Thinking, Reasoning and Politics*, Vale Press, Newport News, Virginia.

Kahane H. (1989). *The Proper Subject Matter for Critical Thinking Courses*, "Argumentation", vol. 3. E. Wasilewska-Kamińska • *Myślenie krytyczne i edukacja nauczycieli* 381 <https://doi.org/10.1007/BF00128145>

King P.M., Kitchener K.S. (1994). *Developing Reflective Judgement: Understanding and Promoting Intellectual Growth and Critical Thinking in Adolescents and Adults*, Jossey-Bass, San Francisco.

Kuhn D. (2001). *How Do People Know?*, "Psychological Science", vol. 12, nr 1, s. 1-8. <https://doi.org/10.1111/1467-9280.00302>

Kuhn D. (2008). *Education for Thinking*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, London.

- Kuhn D., Cheney R., Weinstock M. (2000). The Development of Epistemological Understanding, "Cognitive Development", nr 15, s. 309-328. [https://doi.org/10.1016/S0885-2014\(00\)00030-7](https://doi.org/10.1016/S0885-2014(00)00030-7)
- Kurfiss J.G. (1988). Critical Thinking: Theory, Research, Practice, and Possibilities. ASHE-ERIC Higher Education Report No 2, Association for the Study of Higher Education, Washington, D.C.
- Lehman D.R., Lempert R.O., Nisbett R.E. (1988). The Effects of Graduate Training on Reasoning: Formal Discipline and Thinking About Everyday-Life Events, "American Psychologist", vol. 43, nr 6, s. 431-442. <https://doi.org/10.1037//0003-066X.43.6.431>
- Lipman M. (2006). Thinking in Education, Cambridge University Press, Cambridge, New York, Melbourne, Cape Town, Madrid, Singapore, São Paulo.
- McPeck J.E. (1981). Critical Thinking and Education, St. Martin's Press, New York.
- Michelli N.M., Pines R., Oxman-Michelli W. (1990). Collaboration for Critical Thinking in Teacher Education: The Montclair State College Model, "Resource Publication", Series 3, nr 3.
- Nickerson R.S. (1998). Confirmation Bias: A Ubiquitous Phenomenon in Many Guises, "Review of General Psychology", vol. 2, nr 2, s. 175-220. <https://doi.org/10.1037//1089-2680.2.2.175>
- Norris S.P., Ennis R.H. (1989). Evaluating Critical Thinking, Critical Thinking Press & Software, Pacific Grove.
- Ornstein A.C. (1985). How Do Educators Meet the Needs of Society? How Are Education's Aims Determined? - A Historical Look, "NASBP Bulletin", vol. 69, s. 36-47. <https://doi.org/10.1177/019263658506948106>
- Oxman W.G., Michelli N.M. (1984). A Model College-School Collaborative Program in Curriculum and Staff Development, odczyt dla American Association of Colleges for Teacher Education, San Antonio, Texas.
- Passmore J. (1967). On Teaching to Be Critical [w:] The Concept of Education, red. R.S. Peters, Routledge & Kegan Paul, London.
- Paul R. (1981). Teaching Critical Thinking in the "Strong" Sense: A Focus on Self-Deception, World Views, and a Dialectical Mode of Analysis, "Informal Logic", vol. 4, nr 2, s. 2-7. <https://doi.org/10.22329/il.v4i2.2766>
- Paul R. (1993). Critical Thinking: How to Prepare Students for a Rapidly Changing World, Foundation for Critical Thinking, Santa Rosa.
- Paul R. (1995). <http://www.criticalthinking.org/pages/study-of-38-public-universities-and-28-private-universities-to-determine-faculty-emphasis-on-critical-thinking-in-instruction/598> [dostęp: 04.05.2016].
- Paul R. (2011). Reflections on the Nature of Critical Thinking, Its History, Politics, and Barriers and on Its Status across the College/University Curriculum Part I, "Inquiry: Critical Thinking Across The Disciplines", vol. 26, nr 3. <https://doi.org/10.5840/inquiryct201126324>
- Perkins D. (2013). Forty Years of Teaching Thinking; Revolution, Evolution and What's Next?, wykład plenarny wygłoszony podczas konferencji ICOT (International Conference on Thinking) w 2013 roku; <http://edtalks.org/video/forty-years-teaching-thinking-revolution-evolution-andwhat-next> [dostęp: 28.01.2017].

Rosenthal R. (1991). Oczekiwania interpersonalne. Skutki przyjętej przez badacza hipotezy [w:] Społeczny kontekst badań psychologicznych i pedagogicznych, red. J. Brzeziński, J. Siuta, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Rozporządzenie EO nr 338 (1980); <http://www.calstate.edu/eo/EO-338.pdf> [dostęp: 20.02.2017].

Schraw G. (1998). Promoting General Metacognitive Awareness, "Instructional Science", vol. 26, nr 1-2, s. 113-125. <https://doi.org/10.1023/A:1003044231033>

Siegel H. (1998). Educating Reason: Rationality, Critical Thinking and Education, Routledge, New York-London.

Tsui L. (2002). Fostering Critical Thinking Through Effective Pedagogy: Evidence from Four Institutional Case Study, "The Journal of Higher Education", vol. 73, nr 6, s. 740-763. <https://doi.org/10.1080/00221546.2002.11777179>

Wasilewska-Kamińska E. (2016). Myślenie krytyczne jako cel kształcenia. Na podstawie systemów edukacyjnych USA i Kanady, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323525639>

Weinstein M. (1991). Critical Thinking and Education for Democracy, "Educational Philosophy and Theory", vol. 23, nr 2, s. 9-29. <https://doi.org/10.1111/j.1469-5812.1991.tb00129.x>

Weinstein M. (2012). Critical Thinking from the Margins: A Personal Narrative, "Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines", vol. 27, nr. 2. <https://doi.org/10.5840/inquiryct20122728>

Wright I. (2002). Critical Thinking in the Schools: Why Doesn't Much Happen?, "Informal Logic", vol. 22, nr 2, s. 137-154. <https://doi.org/10.22329/il.v22i2.2579>

Joanna Pękała, Kompetencje etyczne nauczyciela

Adamek I. (1995). Rozwiązywanie problemów przez dzieci, Wydawnictwo Naukowe WSP, Kraków.

Benner D., Heynitz M., Ivanov S., Nikolova R., Pohlmann C., Remus C. (2011). Nauczanie etyki i kompetencja moralna poza wdrażaniem wartości i wychowaniem do cnoty, tłum. D. Stępkowski, „Przegląd Pedagogiczny”, nr 2, s. 9–24.

Benner D., Nikolova R. (2016). Stan umiędzynarodowienia badania ETiK i jego koncepcja teoretyczno-empiryczna, tłum. D. Stępkowski, „Forum Pedagogiczne”, nr 2, cz. 1, s. 19–35. <https://doi.org/10.21697/fp.2016.2.02>

Czerepaniak-Walczak M. (1995). O celach akademickiej edukacji (z perspektywy emancypacyjnej teorii pedagogicznej), „Pedagogika Szkoły Wyższej”, nr 2, s. 25–33.

Dawid W. (1932). O duszy nauczycielstwa, Nasza Księgarnia, Warszawa.

Dylak S. (1995). Wizualizacja w kształceniu nauczycieli, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Dziennik Ustaw (2005). Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, nr 164, poz. 1365.

Dziennik Ustaw (2011). Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r., nr 253.

- Dziennik Ustaw (2016). Ustawa z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, poz. 1311.
- Grzegorzewska M. (1996). Listy do młodego nauczyciela, cykl I–III, Wydawnictwo WSPS, Warszawa.
- Iwanowska A. (2004). Edukacja jako czynnik rozwoju społeczności lokalnych małych miast. Rola niepaństwowych uczelni wyższych w rozwoju lokalnym, Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk.
- Kahneman D., Tversky A. (1984). Choices, values and frames, „American Psychologist”, nr 39(4), s. 341–350. <https://doi.org/10.1037//0003-066X.39.4.341>
- Krajewska A. (2004). Jakość kształcenia uniwersyteckiego – ujęcie pedagogiczne, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok.
- Kwaśnica R. (2004). Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu [w:] Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 2, red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kwiatkowska H. (2008). Pedeutologia, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
- Lalak D., Pilch T. (red.) (1999). Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Legowicz J. (1984). Życie dla życia, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Lubina E. (red.) (2012). Kompetencje psychospołeczne nauczycieli w świecie technologii komunikacyjnej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Madalińska-Michalak J. (2016). Kompetencje przywódcze dyrektora szkoły – wyzwania wobec teorii i praktyki edukacyjnej, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 4 (242), s. 9–28.
- Madalińska-Michalak J., Górska R. (2012). Kompetencje emocjonalne nauczyciela, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa.
- Męczkowska A. (2002). Od świadomości nauczyciela do konstrukcji świata społecznego. Nauczycielskie koncepcje wymagań dydaktycznych a problem rekonstruktywistycznej kompetencji ucznia, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Park M., Kjervik D., Crandell J., Oermann M.H. (2012). The relationship of ethics education to moral sensitivity and moral reasoning skills of nursing students, "Nursing Ethics", nr 19(4), s. 568-580. <https://doi.org/10.1177/0969733011433922>
- Pękała J.L. (2017). Etos nauczyciela - mit czy rzeczywistość?, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323528920>
- Piecuch A. (2011). Multimedialne kompetencje nauczycieli, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów.
- Piramowicz G. (1988). Powinności nauczyciela, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
- Przygońska E. (red.) (2010). Nauczyciel: Rozwój zawodowy i kompetencje, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
- Rest J.R. (1986). Moral development: Advances in research and theory, Praeger, New York.
- Rutkowiak J. (red.) (1995). Odmiany myślenia o edukacji, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Strykowski W., Strykowska J., Pielachowski J. (2007). Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej, Wydawnictwo eMPI2, Poznań.

Szczepański J. (1976). Szkice o szkolnictwie wyższym, Wiedza Powszechna, Warszawa.

The British Psychological Society (2015). Guidance on teaching and assessment of ethical competence in psychology education, Leicester.

Zimbardo P.G., Gerrig R.J. (2012). Psychologia i życie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Żegnałek K. (2008). Kompetencje współczesnego nauczyciela, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP, Warszawa.

Ewa Kobyłecka, O potrzebie doskonalenia kompetencji aksjologicznych nauczycieli z perspektywy ich działań w szkole

Adamek I. (2008). Poszukiwanie „dobrego nauczyciela”. Kilka odniesień do pracy nauczycieli i szkoły [w:] Nauczyciel w świecie współczesnym, red. B. Muchacka, M. Szymański, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Bauman Z. (2009). Niecodzienność nasza codzienna... [w:] Barwy codzienności. Analiza socjologiczna, red. M. Bogunia-Borowska, SCHOLAR, Warszawa.

Chałas K. (2006). Wychowanie ku wartościom. Elementy teorii i praktyki, t. 1, Godność, wolność, odpowiedzialność, tolerancja, Wydawnictwo „Jedność”, Lublin–Kielce.

Dymara B., Łopatkowa M., Pulinowa M.Z., Murzyn A. (2003). Dziecko w świecie wartości, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Karkowska M. (2005). Nauczyciel i uczeń. Interakcje a wartości w klasie szkolnej. Analiza etnograficzna, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Kobyłecka E. (2005). Nauczyciel wobec współczesnych zadań edukacyjnych, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Kobyłecka E. (2009). Nauczyciele i uczniowie gimnazjum wobec wyboru wartości. Między pewnością a wątpliwością, Wydawnictwo Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.

Kobyłecka E. (2014). Edukacja aksjologiczna w przestrzeni szkolnej codzienności [w:] Codzienność szkoły. Uczeń, red. E. Bochno, I. Nowosad, M.J. Szymański, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Mandal E. (1995). Psychologiczna analiza procesu socjalizacji [w:] Współczesne problemy socjalizacji, red. E. Mandal, R. Stefańska-Klar, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

Mariański J. (1989). Wprowadzenie do socjologii moralności, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin.

Michalak J.M. (2012). Nauczyciel w roli badacza własnej praktyki i jego (nie)przygotowanie w kontekście ewaluacji w szkole [w:] Nauczyciele. Programowe (nie)przygotowanie, red. B.D. Gołębnik, H. Kwiatkowska, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław.

Niemczuk A. (2012). Diagnoza i terapia aksjologii [w:] Aksjologia współczesności. Problemy i kontrowersje, red. B. Truchlińska, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.

Ostrowska K. (1998). W poszukiwaniu wartości. Ćwiczenia z uczniami, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Ostrowska U. (1998). Doświadczenie wrażliwości edukacyjnej w szkole wyższej, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Bydgoszcz.

Rynio A. (2012). Psychopedagogiczna charakterystyka globalnego nastolatka [w:] Nauczyciel wobec problemów globalnego nastolatka, red. K. Stępień, B. Kiereś, Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie, Lublin.

Siemianowski A. (1995). Szkice z etyki wartości, Wydawnictwo „Gaudentium”, Gniezno.

Straś-Romanowska M. (1995). Problem podmiotowości w wychowaniu na tle personalistycznej wizji człowieka [w:] Człowiek – Kultura – Edukacja, t. 1, red. M. Reut, Oficyna Wydawnicza PW, Wrocław.

Szołtysek A.E. (2013). Filozofia edukacji. Kształtowanie umysłu, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.

Tillman D. (2004). Wychowanie w duchu wartości. Poszerzanie świata 8-14 lat. Program edukacyjny, WSiP, Warszawa.

Wojnar I. (2016). Humanistyczne przesłanki niepokoju, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa.

Ziółkowska B. (2004). Słabe i mocne strony młodzieży gimnazjalnej, „Psychologia w Szkole”, nr 3, s. 51–58.

Hanna Tomaszewska-Pękała, Anna Wrona, Paulina Marchlik, Nauczyciele wobec problemu przedwczesnego kończenia nauki szkolnej

Behtoui A. (2016). Social capital and the educational expectations of young people, „European Educational Research Journal”, nr 1(17), s. 1–17.

Berger P., Luckmann T. (1983). Społeczne tworzenie rzeczywistości, PIW, Warszawa.

CBOS (2012). Wizerunek nauczycieli. Komunikat z badań, Warszawa;
http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2012/K_173_12.PDF

Centralna Komisja Egzaminacyjna (2015). Sprawozdanie ogólne z egzaminu maturalnego 2015, Warszawa; https://www.cke.edu.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informacje_o_wynikach/2015/sprawozdanie/Sprawozdanie_ogolne_2015.pdf

Centralna Komisja Egzaminacyjna (2016). Sprawozdanie ogólne z egzaminu maturalnego 2016, Warszawa; https://www.cke.edu.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informacje_o_wynikach/2016/sprawozdanie/Sprawozdanie_ogolne_2016.pdf

Clycq N., Nouwen W., Timmerman Ch. (2014). Theoretical and methodological framework on Early School Leaving, CeMIS – University of Antwerp, Antwerpia;
<https://www.uantwerpen.be/images/uantwerpen/container23160/files/wp1/RESL%20PP2%20-%20final%20version%20-%2009%2005%202014.pdf>

De Witte K., Cabus S., Thyssen G., Groot W., van den Brink H.M. (2013). A critical review of the literature on school dropout, "Educational Research Review", nr 10, s. 13-28.
<https://doi.org/10.1016/j.edurev.2013.05.002>

Downes P. (2013). Developing a Framework and Agenda for Students' Voices in the School System across Europe: from diametric to concentric relational spaces for early school leaving prevention, "European Journal of Education", nr 3(48), s. 346-362. <https://doi.org/10.1111/ejed.12035>

Eurostat (2012). Europe in figures – Eurostat yearbook 2012; http://bit.ly/Eurostat_yearbook

Eurostat (2014). Early leavers from education and training; <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdsc410>

Hernik K., Malinowska K., Piwowarski R., Przewłocka J., Smak M., Wichrowski A. (2014). Polscy nauczyciele i dyrektorzy na tle międzynarodowym. Główny wyniki badania TALIS 2013, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Kaye N., D'Angelo A., Ryan L., Lőrinc M. (2015). Project Paper 5. Students' Survey (A1): Preliminary analysis, Social Policy Research Centre, Middlesex University, London; https://www.uantwerpen.be/images/uantwerpen/container23160/files/Project%20Paper%205_FinalVersion_revised.pdf

Kaye N., D'Angelo A., Ryan L., Lőrinc M. (2016). Attitudes of school personnel to Early School Leaving, Social Policy Research Centre, Middlesex University, London; https://www.uantwerpen.be/images/uantwerpen/container23160/files/Publication%202_revisedfinal.pdf

Kaye N., D'Angelo A., Ryan L., Lőrinc M. (2017). Early School Leaving: Risk and Protective Factors. Finding from the RESL.eu international survey, Social Policy Research Centre, Middlesex University, London; <https://www.uantwerpen.be/images/uantwerpen/container23160/files/Publication%204%20final%20Version.pdf>

Komisja Europejska (2010). Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth; <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLETE%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

Leszczyńska B., Jaworska N., Stefańska M., Wrona A. (2013). Raport końcowy. Badanie w ramach Modułu „Młodzież a rynek pracy” na potrzeby Projektu „Szkolnictwo zawodowe. Kondycja – Potencjał – Potrzeby” II Działanie 9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego w ramach Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), PSDB, Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy, Warszawa.

Luthar S.S., Cicchetti D., Becker B. (2000). The Construct of Resilience: A Critical Evaluation and Guidelines for Future Work, "Child Development", nr 71(3), s. 543-562. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00164>

Madarasova Geckova A., Tavel P., Van Dijk J.P. (2010). Factors associated with educational aspiration among adolescents: cues to counteract socioeconomic differences? "BMC Public Health", 10(154). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-10-154>

Marchlik P., Tomaszewska-Pękała H. (2016). Importance and dimensions of ESL in Poland – school staff's perception, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 4(242), s. 156–169.

McWhirter J., McWhirter B.T., McWhirter A.M., McWhirter E.H. (2001). Zagrożona młodzież, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa.

Nouwen W., Clycq N., Braspenningx M., Timmerman Ch. (2015). Project Paper 6. Cross-case Analyses of School-based Prevention and Intervention Measures, CeMIS – University of Antwerp, Antwerpia; <https://www.uantwerpen.be/images/uantwerpen/container23160/files/RESL%20eu%20Project%20Paper%206%20-%20Final%20version.pdf>

OMET (2005). Early School Leavers: Understanding the Lived Reality of Student Disengagement from Secondary School. Final Report, Community Health Systems Resource Group, The Hospital for Sick Children, Ontario Ministry of Education and Training, Special Education Branch, Toronto.

Przewłocka J. (2015). Klimat szkoły i jego znaczenie dla funkcjonowania uczniów w szkole. Raport o stanie badań, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Ross A., Leathwood C. (2013). Problematising Early School Leaving, „European Journal of Education”, nr 3(48), s. 405–418. <https://doi.org/10.1111/ejed.12038>

Smak M., Walczak D. (2015). Pozycja społeczno-zawodowa nauczycieli, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Smale W., Goukko T. (2012). The Alarming Relation Between Early School Leaving and Crime: A Case Study of Twelve Male School Drop-outs Who Ended up Behind Bars, Edwin Mellen Press, Lewiston.

Tomaszewska-Pękała H., Marchlik P., Wrona A. (2015). Between school and work. Vocational education and the policy against early school leaving in Poland, „Educação, Sociedade & Culturas”, nr 45, s. 75–95.

Tomaszewska-Pękała H., Wrona A., Marchlik P. (w druku). El abandono escolar prematuro en Polonia – la reconstrucción del concepto y las prácticas relacionadas con los jóvenes en riesgo de AEP en las escuelas y espacios de aprendizaje alternativos [w:] El Abandono Escolar Prematuro en Europa: realidades, políticas y prácticas desde una perspectiva comparada, red. S. Carrasco-Pons.

Torczyńska M. (2014). Współczesny wizerunek zawodu nauczyciela w świetle badań opinii publicznej, „Rozprawy Społeczne”, nr 3(VIII), s. 41–47.

Vallejo C., Dooly M. (2013). Early School Leavers and Social Disadvantage in Spain: from books to bricks and vice-versa "European Journal of Education", nr 3(48), s. 390-404. <https://doi.org/10.1111/ejed.12037>

Van Alphen S. (2012). The Benefit of Educational Inclusiveness for Early School Leavers in the European Labour Market, "European Journal of Education", nr 4(47), s. 596-612. <https://doi.org/10.1111/ejed.12004>

Van Caudenberg R., Van Praag L., Nouwen W., Clycq N., Timmerman Ch. (2017). Publication 3. A Longitudinal Study of Educational Trajectories of Youth at Risk of Early School Leaving, CeMIS - University of Antwerp, Antwerpia.

Van Praag L., Nouwen W., Van Caudenberg R., Clycq N., Timmerman Ch. (2016). Project Paper 7. Cross-case Analysis of Measures in Alternative Learning Pathways, CeMIS - University of Antwerp, Antwerpia; <https://www.uantwerpen.be/images/uantwerpen/container23160/files/RESL%20eu%20Project%20Paper%207%20FINAL%2026-09-2016.pdf>

Wills T.A., Vaccaro D., McNamara G. (1992). The role of life events, family support, and competence in adolescent substance use: A test of vulnerability and protective factors, "American Journal of Community Psychology", nr 20, s. 349-374. <https://doi.org/10.1007/BF00937914>

Wiłkomirska A. (2005). Ocena kształcenia nauczycieli w Polsce, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa.

Alicja Leśniak, **Kompetencje cyfrowe nauczycieli**

Baacke D. (1999). Was ist Medienkompetenz. Fünf Statements zu einen facettenreichen Begriff [w:] Medienkompetenz. Grundlagen und pädagogisches Handel, red. F. Schell, E. Stolzenburg, H. Theunert, KoPäd-Verl., München.

Barney D. (2008). Społeczeństwo sieci, tłum. Fronia M., Wydawnictwo Sic s.c., Warszawa.

Day C. (2008). Nauczyciel z pasją. Jak zachować entuzjazm i zaangażowanie w pracy, tłum. T. Kościuczuk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Dumont H., Istance D., Benavides F. (2013). Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badań w praktyce, tłum. Z. Janowska, Wolters Kluwer, Warszawa. <https://doi.org/10.1787/9789264201606-pl>

Jasiewicz J., Filiciak M., Mierzecka A., Śliwowski K., Klimczok A., Kisilowska M., Tarnowski A., Zdrożny J. (2015). Ramowy katalog kompetencji cyfrowych; [https://cppc.gov.pl/wp-content/uploads/zal.-13-Ramowy katalog kompetencji cyfrowych.pdf](https://cppc.gov.pl/wp-content/uploads/zal.-13-Ramowy_katalog_kompetencji_cyfrowych.pdf) [dostęp: 15.02.2017].

Jurgiel-Aleksander A., Jagiełło-Rusiłowski A. (2013). Dyskurs uczenia się przez całe życie: administrowanie kompetencjami czy pytanie o ich sens i znaczenie?, „Rocznik Andragogiczny”, t. 29, s. 65–73. <https://doi.org/10.12775/RA.2013.002>

Kołodziejczyk W. (2012). „Nauczyciel przyszłości”; <https://osswiata.pl/kolodziejczyk/2012/03/12/nauczyciel-przyszlosci/> [dostęp: 18.02.17].

Kosyrz Z. (2008). Stereotypy psychopedagogiczne a kompetencje wychowawcze nauczyciela [w:] Kompetencje współczesne nauczycieli, red. K. Żegnałka, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP, Warszawa.

Kottler J.A., Zehm S.J., Kottler E. (2005). On Being a Teacher. Human Dimension, Corwin Press, Thousand Oaks, California.

Kozielecki J. (1996). Człowiek wielowymiarowy, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa. Kron F.W., Sofos A. (2008). Dydaktyka mediów, tłum. J. Sztobryn-Giercuszkiewicz, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

Krupa E. (2015). Wypowiedź na debacie; <http://wpolityce.pl/spoleczenstwo/273545-nauczmydzieci-madrego-tworczego-i-bezpiecznego-korzystania-z-internetu-nasza-debata?strona=6> [dostęp: 17.02.2017].

Madalińska-Michalak J. (2013). Oferta edukacyjna i jakość kształcenia w publicznych liceach ogólnokształcących w Łodzi, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź. <https://doi.org/10.18778/7525-921-6>

Madalińska-Michalak J. (2016). Kompetencje przywódcze dyrektora szkoły – wyzwania wobec teorii i praktyki edukacyjnej, „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 4(242), s. 9–28.

Madalińska-Michalak J., Górska R. (2012). Kompetencje emocjonalne nauczyciela, Wolters Kluwer, Warszawa.

Męczkowska A. (2003). Kompetencja [w:] Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, t. II, red. T. Pilch, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (2014). Społeczeństwo informacyjne w liczbach; https://mac.gov.pl/files/spoleczenstwo_informacyjne_w_liczbach_2014_srodek_lekki.pdf [dostęp: 19.02.2017].

Ministerstwo Edukacji Narodowej (2012). <https://men.gov.pl/ministerstwo/programy-i-projekty/czym-jest-program-cyfrowa-szkola.html> [dostęp: 18.03.17]; <http://www.etwinning.pl/cyfrowa-szkola-program-men/> [dostęp: 18.03.17].

Oleksiak P. (2010). Kompetencje – uzgodnienia terminologiczne [w:] Nauczyciel. Rozwój zawodowy i kompetencje, red. E. Przygońska, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Penszko P., Zielonka P., Trzciński R., Cyndecka M. (2014). Średnioterminowe efekty programu „Cyfrowa szkoła”. Raport z badania; <http://www.ibe.edu.pl/pl/o-instytucie/aktualnosci/522-ibe-o-cyfrowej-szkole> [dostęp: 22.02.2017].

Rose C. (2014). Jak cyfrowa szkoła wspiera proces uczenia się i nauczania?; http://eid.edu.pl/blog/wpis,jak_cyfrowa_szkola_wspiera_proces_uczenia_sie_i_nauczania_-_cz_i,1443.html [dostęp: 20.03.2017].

Słownik języka polskiego (1988). t. I, red. M. Szymczak, PWN, Warszawa.

Streżyńska A. (2017). Ogólnopolska Sieć Edukacyjna – pilotaż w Lublinie; wypowiedź dostępna na: <https://mc.gov.pl/aktualnosci/ogolnopolska-siec-edukacyjna-pilotaz-w-lublinie> [dostęp: 20.02.2017].

Strykowski W. (1984). Audiowizualne materiały dydaktyczne. Podstawy kształcenia multimedialnego, PWN, Warszawa.

Strykowski W. (1997). Kształcenie multimedialne w pracy szkoły, „Edukacja Medialna”, nr 3, s. 5–6.

Strykowski W. (2003). Szkoła współczesna i zachodzące w niej procesy [w:] Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej, red. W. Strykowski, J. Strykowska, J. Pielachowski, Wydawnictwo eMPI², Poznań.